

BUITEN

9^e JAARGANG N°. 14

ZATERDAG 3 APRIL 1915.

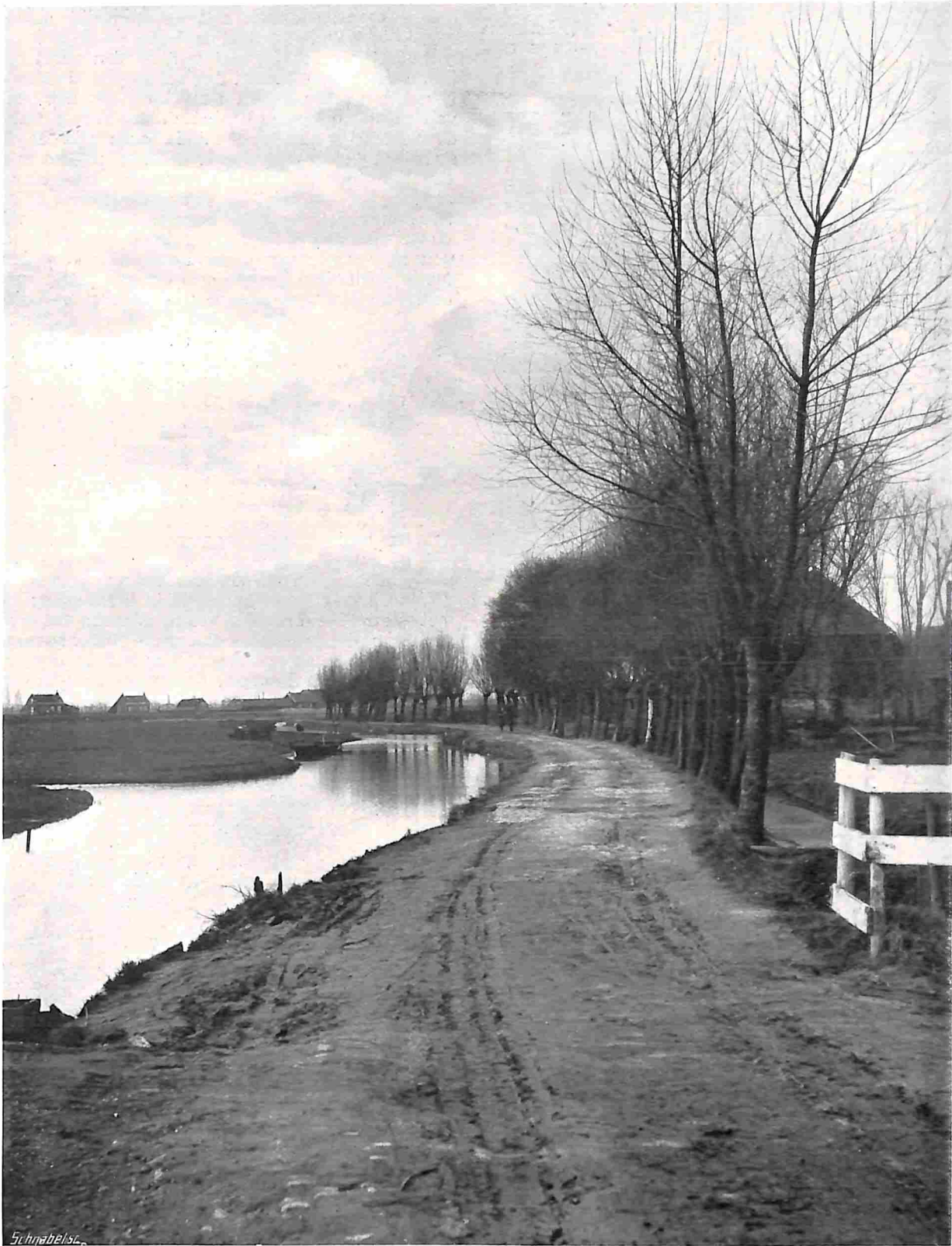

Foto C. Steenbergh.

DE BEUKELSDIJK EVEN BUITEN ROTTERDAM.
DIT LANDELIJK PLEKJE, GELIEFKOOSDE WANDELING VOORAL VAN OUDE ROTTERDAMMERS, ZAL
WELDRA DOOR DE ZICH STEEDS UITBREIDENDE MAASSTAD WORDEN OPGESLOKT.
LINKS IN DE VERTE ZIET MEN DE TORENS VAN SCHIEDAM.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES!

INHOUD:

DE BEUKELSDIJK EVEN BUITEN ROTTERDAM, ILLUSTR. BLZ. 157	
DE STERRENHEMEL IN APRIL, DOOR A. A. N.	158
VADERTJE LANGBEEN, DOOR JEAN WEBSTER (14) BLZ. 159, 168	
HET VELUWSCHE LANDSCHAP, (SLOT), DOOR G. DE GRAAF,	
GEÏLLUSTREERD	BLZ. 160—163
MEISJESLEED, (SLOT), DOOR DAVID P. ABRAHAM	BLZ. 161
„BUITEN” VERNIEUWD? DOOR HAGANUS	162
UIT DE BOHEEMSCHE SAGENGESCHIEDENIS, DOOR S. VAN	
PRAGG	164
ODIN'S GOLVENRIT, (GEDICHT), DOOR KO VERHAAR	164
LIJSTERZANG, DOOR A. B. WIGMAN, GEÏLLUSTREERD. BLZ. 164—165	
ZIJN LAATSTE BUIT, DOOR H. E. KUYLMAN	BLZ. 166
TENTOONSTELLINGS-SERINGEN, DOOR E. TH. W., GEÏLL.	166
ITALIA IRREDENTA, DOOR G. WIJGMANS, GEÏLLUSTR. BLZ. 165—168	
HET ZIEN VAN NATUURSCHOON, DOOR J. J. HOF	BLZ. 167

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken betoefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een afverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

DE STERRENHEMEL IN APRIL.

HET volgende overzicht geeft den stand der sterrenbeelden voor 10.5 uur sterretijd, d.i. omstreeks 9 uur middelbaren tijd. Men zie het Aprilkaartje van de *N. R. Ct.* dat voor 10 uur sterretijd geldt.

Zenith: Grootte Beer;

Noorden: Andromeda, kleine Beer, Cassiopeia, Cepheus, Hagedis, Zwaan;

Noordoosten: Draak, Lier;

Oosten: Boötes, Hercules, Jachthonden, Kroon, Slang, Weegschaal;

Zuidoosten: Hoofdhaar van Berenice, Maagd;

Zuiden: Schip Argo, Beker, groote en kleine Leeuw, Luchtpomp, Raaf, Sextant, Waterslang;

Westen: Eenhoorn, Lynx, Orion, Stier, Tweelingen, Wagenman;

Noordwesten: Driehoek, Giraffe, Perseus.

De *Melkweg* is in den vooravond nauwelijks zichtbaar. Te 9 uur loopt hij van het Zuidwesten naar het Noordoosten, en bereikt hij in het sterrenbeeld Perseus een hoogte van slechts dertig graden. Des te prachtiger vertoont hij zich echter in den nacht, als het sterrenbeeld Zwaan dicht bij het Zenith staat, de Arend hoog gerezen en de Schutter in het Zuiden te zien is.

De beste tijd, om den *Melkweg* te zien, is omstreeks 19 uur sterretijd, en dat uur komt in het voorjaar met de vroege ochtenden overeen.

Sedert Augustus van het vorige jaar heb ik bij het overzicht der sterrenbeelden den *sterretijd* opgegeven, en het is misschien wel gewenscht, hierover iets meer te zeggen. De *sterretijd* wordt door den stand van den sterrenhemel, de middelbare tijd door dien van de zon bepaald. Al kan men niet zeggen, dat wij naar de zon leven — want dan moest de slaaptijd althans ten naastebij met den nacht overeenkomen — het dagelijksche leven blijft toch van de zon afhankelijk en een naar de zon geregelde tijd zouden wij onmogelijk kunnen missen. Astronomen echter, en verder al wie belangstellen in den sterrenhemel, hebben ook met *sterretijd* te rekenen. De nulpunten van beide tijdrekeningen zijn vrij willekeurig. Een astronoom zal met het oog op zijn nachtelijk werk den dag bij voorkeur op den middag laten be-

ginnen; voor de praktijk der samenleving echter is het gewenscht, den dag te middernacht te laten aanvangen, aangezien het zeker geen aanbeveling verdienen zou, midden op den dag — hier gebruikt in den zin van daghelft van het etmaal — den datum te laten verspringen. Maar bij de Mahomedanen vangt de dag te laten verspringen. Maar bij de Mahomedanen vangt de dag bij zonsopgang aan. Op een veelalig curieus Turksch kalenderblaadje van 5 December 1899 (d. i. 23 November ouden stijl), dat ik indertijd te Constantinopel bemachtigde, staat aangegeven dat *Midi* te 7 u. 23 m. valt. Op dezen datum toch gaat naar Mahomedaansche opvatting de zon voor Constantinopel te 4 u. 37 m. onder; naar Westersche opvatting zou dit 4 u. 41 m. worden, daar wij door „zonsopgang” het oogenblik aangeven, waarop de *bovenrand* der zonnenschijf achter den Westerhorizon verdwijnt.

Is het nu voor verschillende meeningen vatbaar, wat het heft als begin van den middelbaren dag moet genomen worden, het nulpunt van den sterretijd is eigenlijk geheel willekeurig. Men laat middelbaren tijd en sterretijd samenvallen op het oogenblik, dat de (middelbare) zon op haar jaarlijksche reis het lentepunt bereikt, en dat valt in den regel op 22 Maart, dit jaar op den 23^{en}. Elken dag schuift nu de zon aan den sterrenhemel bijna één graad naar links, en dat maakt op een dag van $24 \times 60 = 1440$ minuten ongeveer 4 minuten uit. Dit is de vertraging van den middelbaren tijd tegenover een naar sterretijd geregeld uurwerk. Na één maand is het verschil tot twee uren opgelopen; de sterreklok wijst dan op den middag al twee uur aan. Het hier volgende lijstje geeft het verschil der twee uurwerken voor den eersten dag en het midden der maand, en wel voor den middag: voor den daarop volgenden middernacht zou natuurlijk weer 2 minuten moeten worden bijgeteld. Het lijstje geldt eigenlijk voor een bepaald jaar (1915) maar is zonder eenig bezwaar ook voor andere jaren te gebruiken.

	st. t.—midd. t.		st. t.—midd. t.
1 Januari	18 u. 40 m.	1 Juli	6 u. 34 m.
16 „	19 „ 39 „	16 „	7 „ 33 „
1 Febr.	20 „ 42 „	1 Aug.	8 „ 36 „
15 „	21 „ 38 „	16 „	9 „ 35 „
1 Maart	22 „ 33 „	1 Sept.	10 „ 38 „
16 „	23 „ 32 „	16 „	11 „ 37 „
1 April	0 „ 35 „	1 Oct.	12 „ 36 „
16 „	1 „ 34 „	16 „	13 „ 36 „
1 Mei	2 „ 33 „	1 Nov.	14 „ 39 „
16 „	3 „ 32 „	16 „	15 „ 38 „
1 Juni	4 „ 35 „	1 Dec.	16 „ 37 „
16 „	5 „ 35 „	16 „	17 „ 36 „

De aanblik van den sterrenhemel wijzigt zich met den sterretijd. *Orion* staat te 5 uur sterretijd in het Zuiden; *Fomalhaut* (z van het sterrenbeeld Zuider Visch) is alleen omstreeks 23 uur goed te zien; de Tweelingen *Castor* en *Pollux* staan te 0 uur laag in het Noordoosten, en te 15 uur laag in het Noordwesten. Het lijstje stelt nu in staat, de opgegeven uren sterretijd voor een bepaald seizoen te vertalen in de meer gebruikelijke en beter begrijpelijke uren middelbaren tijd.

De helderste tak van den *Melkweg*, in de sterrenbeelden Zwaan, Arend en Schutter staat te 19 uur het gunstigst. Uit de lijst blijkt, dat dit uur overeenkomt

den	8 ^{en} Mei	met	16 uur, d.i. 4 uur v.m.
„	23 „	„	15 „ „ 3 „ „
„	7 Juni	„	14 „ „ 2 „ „
„	22 „	„	13 „ „ 1 „ „
„	7 Juli	„	middernacht
„	23 „	„	11 uur
„	7 Aug.	„	10 „
„	22 „	„	9 „
„	6 Sept.	„	8 „
„	21 „	„	7 „

Zoodat de *Melkweg* in het voorjaar het best in den nacht is te zien, in Juli omstreeks middernacht, en in den herfst 's avonds.

Algol minima zijn in April nog maar zelden waarneembaar, daar het sterrenbeeld Perseus omstreeks 15 uur sterretijd heel laag in het Noorden staat, welk uur voor half April met 1 u. 30 m. v. m. overeenkomt. In den vóóravond staat *Algol* vrij laag in het Noordwesten, in den nacht zeer laag in het Noordoosten. Het minimum van 10 April 9 uur zal nog wel goed zichtbaar zijn, dat van 30 April 11 uur nauwelijks.

Het *Zodiakallicht* kan waarschijnlijk in de eerste dagen van April nog wel aan den avondhemel gezien worden. Het is den 14^{en} April Nieuwe Maan, zoodat de maan niet hindert.

Zoo zal men mogelijkerwijs omstreeks half April ook de *Gegenschein* nog kunnen waarnemen, in de buurt van de ster *Spica* (z van de Maagd). Dit zwakke schijnsel staat, zooals de naam aanduidt, tegenover de zon; daar 's zomers de zon zich in het Noordelijke hemelhalfrond bevindt, is de *Gegenschein* in het Zuiderhalfrond te zoeken. De lage stand maakt 's zomers de waarneming meestal onmogelijk.

De *tijdsvereffening* neemt in April nog af: den 1^{en} is de zon 4 minuten bij de klok vóór, den 30^{en} 3 minuten achter, zoodat deze heele maand een zonnwijzer nagenoeg den juisten middelbaren tijd aangeeft.

Paschen valt dit jaar op 4 April. Zie N°. 2 van dezen jaargang, waarin ik iets omtrent de gemakkelijkste berekening van den Paaschdatum mededeelde.

Omstreeks 20 April zijn er vallende sterren te verwachten met een straalpunt in de Lier, en die naar dezen radiant komeet, die in 1801 verscheen: in de laatste jaren is de vroege rijke Lyridenstroom steeds zeer arm geweest. De maan kan ditmaal niet hinderen, daar het den 22^{en} April E. K. is.

Mercurius is niet zichtbaar. *Venus*, *Mars*, en *Jupiter* zijn alle in vrij ongunstigen stand aan den ochtendhemel te vinden. Den 15^{en} April staan *Venus* en *Jupiter* vlak bijeen, *Mars* een graad of elfichter bij de zon.

Den 23^{en} Maart stond *Mars* vlak bij *Jupiter*, en toen stond *Venus* 22' verder van de zon af.

Tot nu toe in dit voorjaar, was *Venus* van de drie planeten het best zichtbaar, ofschoon ook zij in April maar nauwelijks één uur vóór de zon opkomt. Langzamerhand komt echter *Jupiter*, eerst veel later *Mars* in gunstiger conditie. *Mars* en *Venus* blijven door hunne vrij snelle Oostwaarsche beweging in de onmiddellijke nabijheid van de zon, *Jupiter* daarentegen beweegt zich slechts zeer langzaam Oostwaarts en komt met het sterrenbeeld *Waterman*, waarin de planeet zich bevindt, gaandeweg uit de morgenschemering te voorschijn.

De middellijn van *Venus* neemt deze maand van 15" tot 13" af. *Saturnus* is in April enkel nog maar vóór middernacht te zien, in het eind der maand eigenlijk nog maar tot tien uur.

De reeds in No. 10 vermelde *Komeet* 1915 A beweegt zich zeer langzaam Oostwaarts in den Slangendrager; zij is van de grootte 7.5 en dus in een binocle gemakkelijk waarneembaar. Mocht de komeet voor het bloote oog zichtbaar worden — wat ik niet waarschijnlijk acht — dan zal ik nadere gegevens omtrent haren loop aan den hemel verstrekken.

Nu wij zoo langzamerhand weer den tijd van groote zonne-werkzaamheid naderen, is het gewenscht, de aandacht op de *zonnevlekken* te vestigen, die de bezitters van een kleinen kijker zoo gemakkelijk kunnen waarnemen met behulp van het aan den kijker te bevestigen scherm, dat in No. 26 van den eersten jaargang van *Buiten* werd afgebeeld. De baan, die een vlek door de zonnedraaiing in den loop van eenige dagen over de schijf schijnt te beschrijven, is in dezen tijd van het jaar zwak naar boven gekromd.

A. A. N.

VADERTJE LANGBEEN.

door JEAN WEBSTER.

(14) (Geautoriseerde vertaling uit het Engelsch).

19 Augustus.

LIEVE Vadertje Langbeen,
Van uit mijn venster heb ik een prachtig vergezicht op de zee, niets dan water en rotsen.

De zomer spoedt ten einde. Ik breng mijn tijd door met Latijn en Engelsch en Algebra bij mijn twee uiterst domme leerlingen in te pompen. Ik begrijp niet, hoe *Marion* ooit tot *College* toegang zal krijgen of hoe ze er zal blijven, als ze er eenmaal zit. En wat *Florence* betreft. Nu, dat is een erg hopeloos geval. Maar het is een schoonheidje en ik geloof, dat het er in het minst niet op aankomt of een meisje dom is of niet, als ze er maar mooi uitziet. Ik kan het niet helpen, ik moet er aldoor aan denken hoe ze later haar man wel met praten zal vervelen, tenminste als die niet zoo dom is als zij. En ach, dat zal hij wel zijn.

De wereld schijnt wel stampvol met domme menschen. Ik heb er tenminste van den zomer weer een paar ontmoet!

's Middags maken we een wandeling over de rotsen of we zwemmen. Ik kan heel makkelijk in zee zwemmen. Je ziet, hoe nuttig mijn opleiding blijkt te zijn.

Ik kreeg een brief van *Mijnheer Jervis Pendleton* uit *Parijs*, nogal een korte, stugge brief. Hij heeft me nog niet heelemaal vergeven, dat ik zijn raad niet wilde opvolgen. Maar toch komt hij nog een paar dagen naar *Lock Willow*, voordat *College* weer opent en we zullen elkaar daar zien. En als ik erg lief en aardig en gedwee ben, dan (dat lees ik tusschen de regels door) wordt *Judy* weer in genade aangenomen.

Er kwam vanmorgen ook een brief van *Sallie*. Ze vraagt of ik met *September* nog twee weken in het kamp kom. Moet ik je nog verlof vragen of is de tijd nu gekomen, dat ik zulke uitnodigingen op eigen houtje mag aannemen? Ja, ik weet zeker, dat ik je er nu niet meer om hoef te vragen. Ik ben nu een senior, weet je. En nu ik den heelen zomer zoo hard heb gewerkt, voel ik, dat ik ook behoefte aan ontspanning heb en ik verlang er zóó naar om *Adirondacks* te zien! Ik verlang naar *Sallie*, naar haar *Moeder*, naar haar broer. Hij zal me leeren roeien en (dat geeft eigenlijk den doorslag, weet je) ik vind het prettig, dat *Jongeheer Jervie* op *Lock Willow* komt en me er dan niet vindt. Ik moet hem eens toonen, dat ik me niet laat dwingen. Niemand kan me dwingen, *Vadertje*, alleen jij, en jij kunt het ook niet eens altijd.

Dag! Ik ga weg, naar de bosschen, naar *Adirondacks*!

Judy.

Kamp McBride.

6 September.

Lieve Vadertje,

Je brief ontving ik net een paar dagen te laat. (En dat is gelukkig ook). Als je wilt, dat je bevelen worden opgevolgd, moet je je secretaris zeggen, dat hij geen twee weken met het antwoord moet wachten. Zooals je ziet, zit ik nu hier en dat al vijf heele dagen.

Het bosch is heerlijk en het kamp ook en het weer ook en de *Mc Brides* zijn schatten en de heele wereld is lief en goed. O, ik ben zóó gelukkig!

Daar roept *Jimmie* me al om te gaan roeien. Dag! Het spijt me, dat ik je niet heb gehoorzaamd maar waarom verzet je je er toch met alle geweld tegen, dat ik ook eens een beetje plezier heb? Nu ik zoo'n heelen, langen zomer heb gezwegen, verdien ik toch deze twee heerlijke weken. Je kunt niet zien, dat de zon in het water schijnt, *Mijnheer Smith*!

Toch hou ik van je, *Vadertje*, ondanks al je fouten.

Judy.

Lieve Vadertje Langbeen,

3 October.

Nu ben ik weer hier op *Fergusson Hall* en wel in mijn waardigheid van *Senior*, daarbij nog uitgeefster van „*De Maandelijksche*”. Het is haast niet te gelooven hè, dat zoo'n gewichtig personage nog pas vier jaar geleden in het *John Grier Home* thuis hoorde. We kunnen hier in *Amerika* onzen weg vinden als we maar willen!

Zeg, hoe vind je dat? Ik kreeg vanmorgen een briefje van *Jongeheer Jervie*, dat hij naar *Lock Willow* adresseerde en dat me naar hier werd opgestuurd. Hij zegt, dat hij tot zijn spijt niet in den herfst op *Lock Willow* kan komen. Hij heeft een uitnodiging van een vriend aangenomen om met hem op de jacht te gaan. Hij hoopt, dat ik dezen zomer veel plezier heb gehad en dat de buitenlucht me goed heeft gedaan.

En hij wist toch, dat ik bij de *McBrides* logeerde want *Julia* heeft het hem zelf verteld. Jullie mannen moesten de intrigetjes maar aan ons vrouwen overlaten: jullie hebt daar toch geen slag van.

Julia heeft een koffer vol van de prachtigste costumes meegebracht, o.a. een avondjapon van *Liberty crêpe* in een onbeschrijfelijke tint, een geschikte kleding voor de engelen in het *Paradijs*. En ik dacht nog wel, dat mijn kleeren dezen zomer onvertreffelijk mooi waren. Ik maakte de costumes van *Mevrouw Paterson* na met de hulp van een goedkoop naaistertje en ofschoon mijn gewaden niet bepaald volkomen gelijk aan de oorspronkelijke uitvielen, was ik er toch erg blij mee, totdat *Julia* haar schatten tentoonstelde.

Lieveling, ben je eigenlijk niet blij, dat je geen meisje bent? Je zult wel denken, dat we gansjes zijn om zooveel over kleeren te spreken en er zoo dol veel van te houden. Dat is ook zoo, maar het is alleen maar de schuld van jullie mannen.

Heb je wel eens van dien geleerden professor gehoord, die van oordeel was, dat vrouwen sober gekleed moesten gaan en geen versieringen mochten dragen? Het liefst natuurlijk in zoo'n soort hobbezak. Welnu, zijn vrouw was een lief, gedwee schepseltje en ze drceg heel gewillig de door haar echtgenoot voorgeschreven kleding. En wat denk je nu wel, dat hij deed? Wel, hij ging er met een balletdanseres vandoor!!

Altijd

Je Judy.

P.S. Het kamermeisje in onze gang draagt blauw geruite schorten. (Precies hetzelfde goed, dat ik vroege op het *J. G. H.* moest dragen). Ik zal er haar een paar bruine voor in de plaats geven en dan moet ze die blauwe maar onder in haar kast wegstoppen. Er gaat me telkens een koude rilling over het lijf als ik die dingen zie.

17 November.

Liefste Vadertje,

Ik heb toch zoo'n tegenslag op mijn letterkundige loopbaan ondervonden. Eigenlijk weet ik niet of ik het je vertellen zal, ja of neen, maar ik heb zoo'n behcefte aan sympathie, stilzwijgende sympathie alsjeblijft. Open de wonde niet door er in je volgenden brief over te schrijven.

Ik heb een boek geschreven. Alle winteravonden heb ik er het vorig jaar in mijn vrijen tijd aan gewerkt en ook dezen zomer wanneer ik mijn twee dommertjes geen Latijn moest pompen. Juist voordat *College* weer opende, was het klaar en ik stuurde het naar een uitgever. Hij hield het twee lange maanden en ik was er toch zoo zeker van, dat hij het zou aannemen. Maar gistermorgen kwam een pakje met de expres (ik moest er nog 30 cent voor betalen) en daar had ik het toch weer terug ook. Er lag nog een brief van den uitgever bij, heel vriendelijk en vaderlijk geschreven, maar erg openhartig. Hij zei, dat hij aan het adres zag, dat ik nog studeerde en als ik een goeden raad wilde aannemen, dan zou hij me voorstellen voorloopig al mijn wilskracht voor die studie te gebruiken en met schrijven te wachten totdat ik gepromoveerd was. Daarbij gaf hij mij de opinie van den man weer, die het boek had doorgelezen. Hier hoor je dat meteen:

„Samenloop van omstandigheden zeer onwaarschijnlijk. Karakterbeschrijving overdreven. Gesprekken gedwongen en „onnatuurlijk. Veel humor maar niet altijd op de goede plaats. „Raad haar aan door te zetten, mettertijd zal zij nog een goed „boek kunnen schrijven”.

Niet erg vleiend, vind je wel? En ik dacht nog wel, dat ik den schat van de *Amerikaansche* letterkunde met mijn geesteskind zou verrijken. Ja heusch, zoo ijdel was ik. Ik wou je eens aardig verrassen door een goede novelle te schrijven nog voordat ik promoveerde. De stof verzamelde ik bij *Julia's* familie, toen ik daar met *Kerstmis* logeerde. Maar ik moet je ook eerlijk bekennen, dat ik zelf inzie, dat de uitgever gelijk heeft. Twee weken is waarschijnlijk niet lang genceg om de manieren en gewoontes van een groote stad en een vreemde omgeving gade te slaan.

(Slot van dezen brief op blz. 168.)

SOERENSCH E BOSCHWEG.

HET VELUWSCHE LANDSCHAP.

(Slot).

DIE zandstuivingen, thans reeds voor een goed deel vastgelegd en binnen de boschcultuur getrokken, kennen velen niet anders dan vluchtig gezien vanuit den spoortrein. Weinigen hebben werkelijk inspannende tochten buiten de harde wegen door zulk een woestijn ondernomen. Doch wie zich eenmaal verloren zag in die zee van zand met schralen plantengroei, waar het losse zand aan den wind ten spel zich spreidde over het vlakke veld in rimpelig golvengespeel, om weer te klimmen over mulle zandheuvelen naar telkens nieuwe vlakten, weet wat loopen is. Doch ook, wie de eenzaamheid onderging van dit zeer rustige land, waar slechts een stuk wild of een vogel wat leven brachten, terwijl toch steeds de blik geboeid bleef door het verloop van blonde kleuren onder zonnige atmosfeer naar den verren horizont, waar donkere bosschen te droomen lagen in het blauwende vershiet, droeg zeker wel indrukken mede van grootschen bouw en breede lijnen in het woeste Veluwsche landschap.

Zoo ook is het met de uitgestrekte onontgonnen heidevlakten, zacht glooiend, in heel wijde ligging tusschen beboscht gebied. Er is zoo weinig, wat de eentonigheid van het heidelandschap breekt, de stoffage is er zoo sober, dat elk zich verheffende struik, den, berk of jeneverbes, elke terreinverdieping tot een veenachtige plas met haar eigen flora, er belangstelling wekt en te boeien vermag. Voor wie daarbij de Veluwe kent met haar oude sagen, opklimmend naar de Germaansche mythologie, van welken naturalistischen eeredienst de nawerking nog leeft in volksgeloof en aloude Veluwsche zeden, levert menige plek nog tal van interessante, oudheidkundige bijzonderheden op.

Het in heideland opgevangen zilveren geklank van verre schaapsklokjes, heel teere geluidstinkeling door de stilte van het vlakke land, geeft naast de zachte geluidsbekoring een bijna troostende boodschap van menschen en hun bedrijf te midden der eenzaamheid. Doch al wat dit land van hoogen zandgrond en dennebosschen ons brengt aan merkteekenen der schaarsche bevolking maakt deel uit van het landschap zelf. Bedrijf en nederzetting, gehucht en dorpje gingen uit van de eenvoudige bestaanshulpmiddelen, welke dit arme land zijn bewoners aanbieden kon. De vreedzaam grazende schaaastroepen, geleid door herder en hond, de ruw gebouwde schaapskooien van eenvoudig,

doch sterk materiaal, gedekt met stroo of riet, de huizekens naar Saksischen bouwtrant nog der schamele gehuchten, bijeen gedruimd, waar waterput, spreng of beek tot nederzetting noodden en het akkerbedrijf zich kleintjes ontwikkelen kon met behulp van schapenhouderij, ze behooren bij dit landschap en vormen er een oer-echt geheel mede.

De weinig vruchtbare grond der Veluwe liet den bewoners niet anders dan een moeizaam kleinbedrijf in den landbouw toe en daarbij moest dan nog gebruik gemaakt worden van al de natuurlijke middelen, die de eigen omgeving aanbood.

Plaggen en dorre blaren hielpen den Veluwschen zandboer aan strooisel en meststoffen, bosch en heide leveren hem brand voor den wintertijd; de vuurhaard bleef er in eere onder den wijden schouw en geen boerderijtje, dat tegen den winter op zijn erf niet een paar stapels gekloofd hout en veenplaggen aanwijzen kan.

Aardappelen, rogge en boekweit, de eigenverbouwde producten zijn er nog hoofdvoedsel der bevolking en waar de grond tot akkerland strekken kan, zetten het smaragd-groen van winterrogge, het goud van zomerkoren of het rozige wit der bloeiende boekweitvelden op hun tijd de prachtigste kleureffecten in het overigens donkertonige landschap, dat slechts in den nazomer zich te sieren weet met het purper van bloeiende heide en in het voorjaar het felle geel van bloeiende bremstruiken opvlammen laat.

Veel is er nog te vinden op de Veluwe van wat door de eeuwen heen op ongewijzigden voet bestaat of gedreven wordt, veel ook is er in nieuwe banen geleid. Vooral op de oudere bebouwde gronden, waar het landbouwbedrijf bij betere verkeersmiddelen de hulp van kunstmeststoffen aanvaardde en boterfabrieken verrijzen konden, had vaak een ommekeer plaats. Naarmate elders het bosch de plek innam van heide of zandstuiving, verdween het schapenhoudersbedrijf allengs, de boschrijker geworden omgeving der dorpen maakte deze als woonplaats aantrekkelijker of gezocht als Ierstellings- en vakantieoorden. Het dorpsleven verhief zich, won in beschaving, doch de tot welvaart gekomen dorpen werden gelijkvormig met zoovele andere in den lande, ze behielden het eigen karakter niet.

De oude vormen van gemeenschappelijk grondbezit verdwijnen, de markegronden werden verdeeld, verkocht en ook tot uitge-

strekke oefeningsterreinen voor ons leger in gebruik genomen.

Bewegen van troepen, paarden en ruiters, gedonder van geschut en ander militair gedoe verstoort de aloude rustige rust der hooge, stille gronden.

Verder uit den kring steeds der lieve villadorpen, verder buiten de groote verkeerswegen moeten we, om land en volk terug te vinden, zooals we het in onze jeugd leerden liefhebben, met al zijn eenvoudige, stoere, ietwat stroeve karaktertrekken, waarin het eigene nog de wisselwerking toont van het eenzame landschap op de nazaten der Saksers, waar zede, gebruik en gewoonten nog verband houden met het door de natuur aangewezen leven en bedrijf in de isolatie van sneller tot uiterlijken bloei gekomen streken, welke zich aanpasten aan wat nivelleerende verkeersmiddelen brachten.

Overneming verboden. G. DE GRAAF.

MEISJESLEED.

(Slot).

Voor ze het zelf wist was het zes uur. Toen kwam hij bij haar staan, vroeg belangstellend naar haar werk.

— Ik werk laat door vanavond, liet hij zich terloops ontvallen.

Ze keek naar hem op, in zijn oogen.

— Heb ik U al gezegd, juffrouw, ging hij voort, dat ik de volgende week naar ons huis in Amsterdam terugga? Heusch, heb ik U daarover nog niets gezegd?

Een schrik was door haar lijf heen geschokt. Ze meende dat ze hem niet goed verstaan had, bleef hem wezenloos aanstaren, kon niet antwoorden.

— Werkelijk, juffrouw, herhaalde hij, heb ik U niets....?

Ze knikte even neen, wou opstaan, voelde zich lam in de beenen, bleef maar zitten. Ze moest iets vragen, iets antwoorden, maar wilde smart vertrok haar mond, deed haar tong verstijven.

— Gaat U weg? hoorde ze zich langzaam zeggen.

— Ja, juffrouw, ik heb een brief ontvangen, vertelde hij rad, en 't is nu een besliste zaak. Volgende week ga ik al weg. Hè, heerlijk weer in Amsterdam, weg hier uit dat treurige nest. Nu zal ik tenminste weer plezier kunnen maken en me weer een beetje verzetten. Ik heb vanmiddag al zoo'n beetje geloopt om alles in orde te brengen. Daarom ben ik zoo laat gekomen. Gaat U nog niet naar huis? 't Is al over zessen. Kom, ik ga gauw voortwerken. Ik heb nog veel te doen. Ik moet mijn verloren tijd inhalen.

Ze hoorde niet meer wat hij zei. Haar slapen klopten. Ze klemde de tanden op elkaar, voelde een kramp in haar keel opsnikken. Ze bleef voor zich uitstaren. Het licht danste vóór haar oogen, ze zag niets meer. Ze moest huilen, maar in vasten wil zich onverschillig te toonen, drong ze haar tranen terug. Ze stond op, ging zich aankleeden. En zonder hem te groeten, ging ze weg.

III.

Stormende onrust had zich blijvend bij haar vastgezet. Aan iets anders denken dan aan zijn naderend vertrek, kon ze niet, — wou ze niet. „Hij gaat weg, hij gaat weg”, griede haar door 't hoofd, heel den dag, met felle, onverbiddelijke standvastigheid. Haar werk op kantoor deed ze werktuigelijk. Uren lang kon ze onbeweeglijk blijven turen op 't blanke papier. Als ze met schichtigen blik even naar hem keek, voelde ze zich weemoedig worden, kon ze gaan schreien. Zoo'n smart, zoo'n stil hopeloze smart had ze nog nooit gehad. Het leven scheen haar lam en lusteloos toe. 's Nachts kon ze niet slapen, zag ze zijn oogen op haar gericht, zijn oogen met hun vreugde-blik.

Ze had hem zoo graag weer eens alleen willen spreken, hem alles vertellen, alles, wat in haar omging, hem zeggen haar liefde, haar heilige liefde voor hem. Wist hij dan niet dat ze hem lief had, zag hij dat niet, — voelde hij dat niet?.... Passie-genot doorstroomde haar wanneer ze zijn rijzige gestalte voor haar zag of wanneer ze wist, dat hij naar haar keek. De zekerheid dat hij wegging, over een paar dagen al, deed steeds wilder smart in haar opspatten. Ze moest haar leed aan hem uit-zeggen, aan hem en aan niemand anders. Als ze alleen was, dacht ze aan hem in hartstochtelijke innig-

HET VELUWSCHE LANDSCHAP. WINTERTIJD.

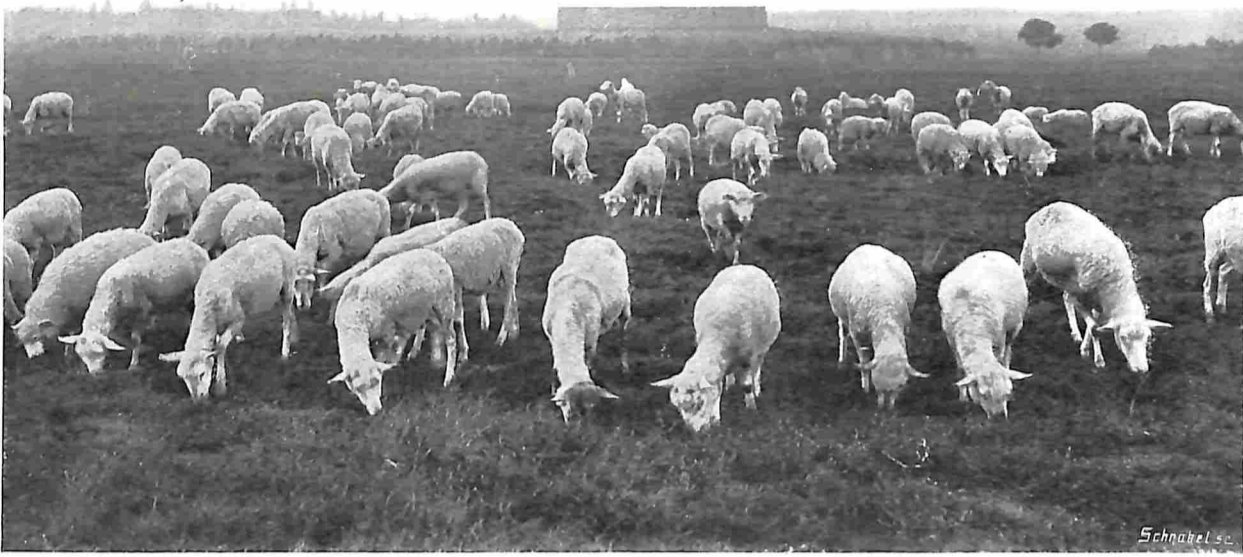
heid. Dan zag ze zijn oogen, — en zijn mond, hoorde ze de klank van zijn stem en 't dreunen van zijn voetstappen. Twee, drie avonden had ze het vaste voornemen gehad hem af te wachten, — maar ze durfde niet. Ze vond zich dan zelf hatelijk klein en zwak. Ze zou hem niets zeggen, — niets. Haar smart zou ze dragen in stille onderwerping. Wat in haar omgving kon niemand schelen, — ook hem niet. Toch was ze op een keer blijven wachten, vruchteloos. Hij was niet voorbijgekomen.

Over zijn vertrek had hij bijna niet meer gesproken. Hij kwam 's morgens en 's middags laat op kantoor, werkte weinig. Hij bleef steeds opvallend vriendelijk voor haar, vertelde haar terloops een en ander van zijn drukke beslommingen om alles zoo gauw mogelijk in gereedheid te brengen. Dan had ze plotse lust hem te smeeken niet weg te gaan, hoorde ze zichzelf in haar verbeelding de woorden prevelen die ze hem zeggen moest, maar een worgende zenuw-prop kneep haar de keel dicht. In zulke oogenblikken kon ze hem alleen aanstaren, den blik opvangen van zijn lachende oogen — meer niet.

Eén hoop gaf haar moed: dat hij-zelf haar van zijn liefde zou spreken. Aan dat verlangen klampte ze zich vast in kwellend wanhoops-gevoel. Telkens wanneer hij met haar sprak of haar voorbijging, dacht ze dat het gebeuren zou, en dat de lang verbeide vreugde eindelijk zou komen. Uit zalig indenken daaraan putte ze sterkende moed en verblijding. Iederen dag, ieder uur had ze den nutteloos-opwindenden indruk dat hij 't haar nu zeker zou toefluisteren. En wanneer ze dan 's avonds thuis kwam, zonder dat het minste was voorgevallen, woedde razend wee door haar hoofd, gooidde ze zich lang-uit op de canapé om stil, roerloos vóór zich uit te staren. Huilen kon ze niet, en wou ze niet. Geen traan zou ze laten. Geen traan. Daar verzette haar trots zich tegen en haar fier gevoel van eigenliefde. Ze wou niet misselijk-zwak zijn en niet met minachting denken over zichzelf. Trotseeren zou ze

HET VELUWSCHE LANDSCHAP. WEG VAN VIERHOUTEN NAAR ELSPEET.

HET VELUWSCHE LANDSCHAP. GRAZENDE KUDDE.

het brandende, àl-verterende leed, dat zich in haar vastgezet had en haar alle levensvreugde ontnam. 't Scheen haar dat ze zoo'n marteling niet lang meer zou kunnen uithouden, dat er een einde aan komen moest, hoe dan ook. Dan weer trachtte ze zich te verzoenen met de gedachte van zijn naderend vertrek, deed haar best zich in te praten dat er toch feitelijk niets was tusschen hem en haar, dat ze als vreemden tegenover elkaar stonden. Zij was hem onverschillig, hij was haar onverschillig. Eén blik van zijn oogen echter roeide zoo'n stemming van verzoening met forschen ruk uit, — en wéér ging al haar denken naar hem.

Toch, tòch, dacht ze, vóór zijn vertrek moet hij mij 't zeggen. Hoor je, fluisterde ze in hoog-òpgedreven verbeelding tot hem, je moet me 't zeggen, — je moet. Toe, doe 't nou, doe 't nou, smeekte ze. Als hij weg was, zou alles uit zijn, voor goed. Schrijven zou hij niet, en naar 't kleine rot-nest, zooals hij 't stadje noemde, zou hij nooit meer weer komen. Ze zou niets meer van hem hooren, en alleen herinnering aan zalige en smartelijk-ijdele liefdesverlangens zou blijven. Neen, 't mocht niet zijn. Ze zou hem alles toevertrouwen, en hij haar. 't Moest.

Nog één dag zou hij blijven. Vanavond zou alles gedaan zijn. Hij had haar niets toe te vertrouwen, — daar had ze nu wel zekerheid van. Haar wachten en hopen waren vruchteloos geweest, en verwezenlijkt zou haar wensch nooit worden. Haar liefde voor hem was gebleven, maar hij, — hij was voor haar verloren.

Nu het afscheids-uur ging slaan, werkte ze in haar boeken met gedwongen, toch telkens zenuwachtig-opgeschrikte aandacht. Zou hij haar niets?.... Niets?.... Ze wou onverschillig voort-schrijven, alleen denken aan de kantoor-besloringen. Dat hij wegging, — 't kon haar niet schelen, 't liet haar koud. Werken moest ze, — niets anders.

Hij zou al om vijf uur weggaan, en zij wist, dat hij bezig was afscheid te nemen van de bedienden in de andere afdelingen. In gedachten zag ze hem naar allen op de beurt toegaan, hun de handen drukken met zijn gewone hartelijkheid. Ze hoorde in haar verbeelding duidelijk zijn vriendelijke stem de lieve afscheids-woordjes zeggen. En nu het smartelijke bewustzijn van het laatste samenzijn-uur met hem klaar en scherp haar voor den geest kwam, beving haar toch weer haar nieuwe, vroeger nooit gekende leed, dat haar tot schreien dwong. Maar huilen zou ze niet, — kòn ze niet, — wou ze niet. Nog een uur, nog een uur, en dan is alles uit, raasde het met storm-geweld door haar pijnende hersens.... Maar huilen, nooit.

Hij was nu in haar afdeling gekomen. Hij stond aan de andere tafel. Straks zou hij bij haar zijn. Ze boog diep over haar boeken heen, lag met haar gezicht bijna op 't papier, hield de pen vast in de hand geklemd, perste in strakken, hopeloozen wil zich onverschillig te toonen en niets te laten merken, de lippen stijf op elkaar. Ze hoorde 't harde gebons in haar borst, voelde den snellen bloed-slag in haar slapen. Zou hij nog....?

Hij kwam naar haar toe. Werktuigelijk stond ze op, keek hem vlak in zijn oogen, vond zich plotseling klein en nietig en laf. Hij drukte haar de hand, — dat wist ze, maar wat hij zei, verstond ze niet. Ze kon niets antwoorden. Haar keel werd dicht geworgd. Nòg was hij bij haar, nòg sprak hij met haar. 't Is uit, alles is uit, joeg 't door haar heen.

Hij was weg. Ze boog zich weer over haar boeken heen. Hoe ze nog één oogenblik kon blijven zitten, begreep ze zelf niet. In één roes werkte ze door. Ze wist wel dat alles haar voor de oogen draaide, dat haar slapen bonsden, dat 't bloed haar kookte door 't heele lijf. Maar ze schreef voort, staag, in starre, opzettelijke verslondenheid. 't Geroezemoes om haar heen hoorde ze niet. Alleen was er een dof gedreun in haar ooren.

Nu 't goddank tijd was om naar huis te gaan, smeed ze haar boeken in de lade, flapte haar bureau-tafeltje dicht, ging zich haastig aankleeden. Wèg wou ze, zoo gauw mogelijk de straat op. De duf-warme lucht van 't kantoor benauwde haar, verstikte haar. Ze groette niemand, ging tòch langzaam de deur uit. De

koude winter-lucht zwiepte haar in 't gezicht, deed klare zekerheid door haar denken gaan. „Hij is weg, — hij is weg” moest ze zachtjes zeggen. Ze smoorde een schreeuw in haar mond, voelde dat tranen haar oogen verduisterden. Huilen echter, toch, — tòch niet.... nooit. Geen traan zou ze laten. Ze liep in wilde haast de straten door, bonsde menschen tegen 't lijf, draafde maar voort. 't Kon haar niet schelen, dat de kinderen haar spottend nakeken en haar vloeken nàschreeuwden. „Hier heb ik met hem geloopt, en hier, en hier. Vóór dat huis heb ik met hem gesproken, op dien hoek heeft hij op mij gewacht.” Een gebiedende noodzakelijkheid was 't haar, aan dat alles te denken. Als ze slikte, voelde ze de harde zenuw-prop die haar in de keel krampte, en telkens was 't haar of haar oogen vol tranen schoten. Toch zou ze niet

huilen, — tòch niet.

Toen ze eindelijk thuis was, stormde ze in wilden draf, zonder zich uitgekled te hebben, de trappen op naar haar kamer, legde zich lang-uit op haar ruststoel neer.

En nu ze alleen was en stilte om haar heen heerschte, besefte ze scherp, hoe schrijnend-diep 't wee haar door de ziel sneed. Ze begon zachtjes te huilen, wou de tranen nog terugdringen, maar plots in hooge gierbui, schreide ze, met korte hik-snikken die haar lichaam deden tril-schokken, haar pijnende smart uit. En door haar weenen heen, moest ze, moest ze in opperste wanhoop kreunend schreeuwen: „Hij is weg, wèg”.

Den volgenden dag ging ^{*}Elsie niet ^{*}naar haar kantoor.

DAVID P. ABRAHAM.

„BUITEN” VERNIEUWD!

MET het voorjaar even, heel even, erg bescheiden nog, om den hoek glurend, neemt het halve jaar van de grootste glorie van het onvolprezen 's-Gravenhage welhaast weer een aanvang. De zomer van 1914 is in oorlogsgerucht en mobilisatieherrie versmoord en het meest internationale stukje grond van het toch wel erg wereldsche en erg internationale 's-Gravenhage — het Scheveningsche complex van groote hotels — was meer toevlucht voor gevluchte Belgen en gestrande Amerikanen dan verzamelpunt van tea-, toast-, cocktail- en flirt-lievende cosmopolieten, waarvoor de Hagenaars zich liever uitgeven dan voor Nederlanders.

Kan het anders? Welke Haagsche, die zichzelf veelt, gebruikt thee of geroosterd brood, zonder tea of toast, niet slechts besteld te hebben, doch ook te proeven? Welke Hagenaar, die zijn wereld kent, drinkt sherry, port, vermouthe, madera, om van het innig-burgerlijke vócht: jenever, maar heelemaal te zwijgen, zoo er een Manhattan te krijgen is?

De winter van 1914—1915 is voorbijgegaan met minder bals, minder feestavonden — tenzij dan voor steunende deeleinden, waarvoor immers alles geoorloofd is? — minder diners, kortom minder van alles wat het leven in de residentie begeerlijker maakt dan elders in Nederland; en de natuur heeft zich bij deze onthouding waardig aangesloten: een kwakkelwinter! Geen ijs: de vijvers in het Haagsche Bosch treurden en de Haagsche IJschub aan het einde van den Bezuidenhoutschen Weg was ditmaal geen schouwplaats van behendigheds- of snelheids-wedstrijden en gecostumeerde ijsleesten.

Zóó is de residentie den winter doorgesukkeld; de eerste zonnestralen van een komend voorjaar, de schuchtere beloften van bottend groen, de geringe verhoging van temperatuur, die 's mid-dags de huiverende windvlagen van ochtend en avond doet vergeten; dat alles heeft met onweerstaanb'ren drang Den Haag en de Hagenaars tot nieuw leven gewekt.

Nieuw leven in tweërlei opzicht!

Nieuw leven, waarvan Gorter zong: „Een nieuwe lente en een nieuw geluid!"; nieuw leven ook in de beteekenis van een ander soort leven dan in vorige jaren bij den aanvang van de lente het geval is geweest.

Van den uiterlijken zwier, Haagschen en Hagenaars eigen, is nog niets verwelkt — door een dik half jaar wereldoorlog gaat de moeizaam gekweekte vrucht van vele eeuwen Hagenaarschap niet verloren! — alleen hij uit zich op andere wijze. Dit is aan den oorlog te wijten, neen, te danken. Want is de Hagenaar er al niet natuurlijker — innerlijk en uiterlijk natuurlijker — op geworden, hij is in ieder geval dichter bij de natuur gebracht. De natuur is, ook thans, voor de Haagsche en den Hagenaar slechts achtergrond, waartegen zij of hij voordeeligt uitkomt; het tooneel, waarop men den nieuwen voorjaarschoed, het weelderige

bont, de nieuw-model raglan, de paerse zijden sokjes draagt.

Gelijk op zwoele zomeravonden het terras van het Kurhaus en de Kurhaus-Bar de plaatsen zijn, waar men zoo-nonchalant-weg de nieuwe liberty-avondjapon met kolossale entre-deux vertoont, dan wel de allerlaatste smoking met héél-brede, tot onderaan doorlopende, zijden revers laat bekijken, zoo is het voorjaar de geëigende tijd des jaars om zich in een victoria zacht te laten voortdeinen op de pas-beschelpte paden van de Haagsche-Scheveningsche-Wassenaarsche parken.

Daarbij is, neen, was in vorige voorjaren een victoria van noode — ook het Hof rijdt immers altijd open? Vooral, wat ik u bidden mag, geen auto. Een auto is, om in rond te rijden, spits-, spits-burgerlijk. Goed voor rijk-gewonden kruideniers, maar niet voor betrekkelijk arme Hagenaars, die — zoo iets! — althans hun wereld kennen. Een auto is alleen geoorloofd, wanneer de eigenaar zelf het rad in handen heeft, een sigaret tusschen zijn lippen kwijnt — zelfs de anders verboden pijp is op jacht, in een auto en op het water geoorloofd — en de wagen onmiskenbaar van een torpedo-sport-rennmodel is.

Maar dit uitzonderingsgeval daargelaten, men rijdt in de vroege lente niet in een auto, doch in een victoria, om de wordende weelde te aanschouwen. Evenwel, men rijdt niet voor zichzelf, men rijdt, zoo niet ten aanhoore, dan toch ten aanschouwe van gansch 's-Gravenhage; van gansch 's-Gravenhage, dat ook rijdt, de lente terwille! Men rijdt in een victoria nu eenmaal getweeën, want slechts „dagjesmensen” — vreeselijkst aller vreeselijke woorden! — klimmen zonder aarzelen, zonder schaamte, zonder wrceging, met drie, zelfs met vier menschen in één victoria. Men rijdt bovendien in een victoria door de zonnige lenteluchten immer in stijl. De stijl is als volgt: „Hallo, twaelf-twaelf!” „Haag of Scheveningen, meneer?” „Oh, neen, juffrouw, Haeg; natuurlijk: Haeg!” „Spreek ik met de stalhouderij van De Riemer?” „Jawel, meneer!” „U spreekt met meneer Van Duivezaende van de Javastraat 36, wilt u om twee uur een victoria laten voorkmen, maar vooral een lage victoria; die hoge victoria's rijden zoo vreeselijk ongemakkelijk!” „Best, meneer, ik dank u, ik zal er voor zorgen!” „Ja, en u denkt er wel om, de koetsier in livrei en vooral goed geschoren, — het staat anders zoo ongekleed!” „Zeker, meneer, ik zal er om denken!” „O ja, denkt u er vooral om, dat hij heele handschonen heeft, het staat zoo ongekleed, een koetsier met kapotte handschonen!” „Meneer, ik zal er om denken!” „En twee goede paerden nietwaar, maar vooral een span, dat bij elkaar hoort; het is zoo vreeselijk ongekleed ongelijksortige paerden voor een victoria te hebben!” „Best meneer!” „Dus om twee uur bij meneer Van Duivezaende van de Javastraat 36?” „Jawel, meneer, ik zal er voor zorgen!” (Haak af!)

In vertrouwen gezegd, de heer Van Duivezaende zucht over de drukke besognes van dit leven, als hij den haak heeft opgehangen, terwijl de chef van de stalhouderij De Riemer op hetzelfde oogenblik eenige woorden meempelt, die heelemaal niet deftig en heelemaal niet Haagsch zijn.

Wanneer om twee uur Herman voorrijdt, met de twee bruinen voor de lage victoria, is hijzelf geschoren, zit de livrei hem als gegoten, zijn de handschonen heel en schitteren tuig zoowel als victoria, dat het een lieve lust is.

Wanneer Herman de paarden driemaal de Javastraat heeft laten afstapen, verschijnen klokke half drie de heer en mevrouw Van Duivezaende op het trottoir, stijgen in het rijtuigje, statig — juist zoals het behoort! — groet Herman met de zweep (slechts koetsiers, die niet weten hoe het behoort, greten met den heed; groet een koetsier van het Hof soms met den heed?) en na een haast onmerkbaar tongklikje draven de bruinen voort. Herman weet waarheen!

Mevrouw geniet, op de klikklak-cadans van de acht hoeven laat ze zich wiegen in haar zaligste herinneringen: Van Duivezaende is toch een keurige, werkelijk heel nette man; jammer, dat hij niet wat meer fortuin heeft, hoewel — een groot fortuin is eigenlijk heelemaal niet deftig! — een eigen rijtuig het genot van dit middagtoertje van zijn verfijning zou berooven; bovendien, haar man is wel geen ster aan den ambtelijken hemel, maar toch reeds hoofdcommies en over tien jaar zeker referendaris, dank zij de steun van oom Joan, die lid van den Hogen Raad der Nederlanden is, en de hulp van neef Antoine, die gehuwd is met de zuster van een bekend kamerlid; verder gaat bijna geen van haar kenniskring zooveel en zoo keurig netjes uit als zij, behalve de Hardenberg's, maar die zijn nu eenmaal Indisch, hebben hun geld verdiend met petroleum en zijn dus niet in

tel; neen, als ze bedenkt dat ze toch een meisje was zonder geld, alleen met een goede naam het leven moest veroveren, dan heeft ze warempel niet te klagen.

Meneer geniet eveneens, op het gedein van het goed-veerende rijtuigje: heel verstandig om dezen middag niet naar het departement te gaan; Willemsen, die met hem op dezelfde afdeeling zit, zal de stukken vandaag alleen wel afdoen; trouwens er is heelemaal geen haast bij, maar één speedstuk en als dat morgen of overmorgen bij den chef van de afdeeling terug is, heeft de speed niets te wenschen overgelaten — de rest kan best deze week uit wachten; Willemsen is toch wel een goede vent, alleen wel erg burgerlijk, wat een slecht verzorgde nagels heeft hij altijd, zoo niets geen gentleman, en hij draagt een gestrikte das, hoe is dat mogelijk; bovendien mevrouw Willemsen, die ergens bij de Valkenbeschlaan — gunst, je kunt al die namen van nieuwe straten niet onthouden! — met wenen, heeft heelemaal geen houding en praat altijd over haar vier kinderen — wie heeft er nu vier kinderen? — bepaald geen conversatie heeft ze; neen, dan is zijn vrouw anders, echt elegant, every inch lady-like.

Terwijl de dikke gummibanden van het ranke rijtuigje knasteren over de begrinte wegen van de villaparken onder Wassenaar, overleggen meneer en mevrouw samen, dat ze wel even zouden kunnen theedrinken op het Kasteel Oud-Wassenaar; het is er nog wel stil, het strijkje speelt nog niet, maar het zitten in de weidsche hal van het kasteel heeft toch zijn mondaine bekoring — vooral voor menschen als meneer en mevrouw Van Duivezaende.

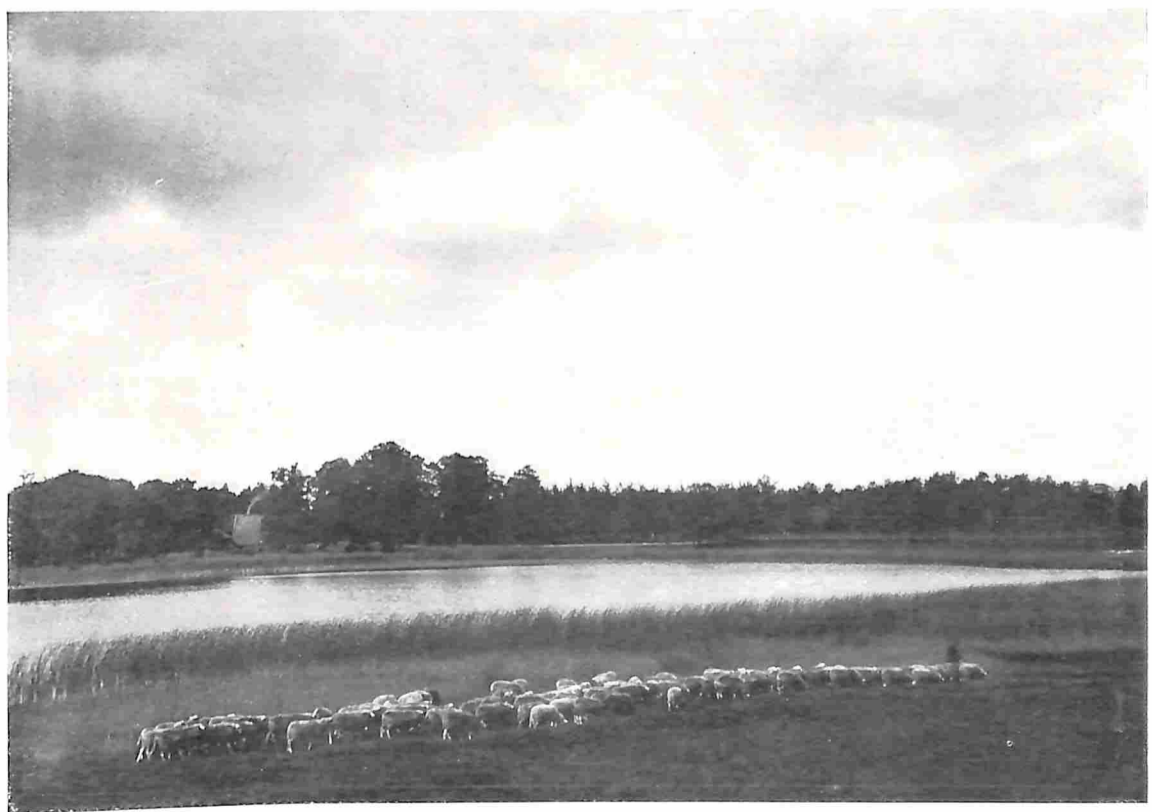
* * *
Zoo reden in de wordende lente van het jaar 1914 deze beide vertegenwoordigers van het Haagsche leven door de dreven van Wassenaar, rondom Scheveningen en 's-Gravenhage, bewust van het leven, van zichzelf, van hun plicht tegenover de residentie, hun verwanten en kennissen, om een kijkje te nemen in den hot van vrouwe natuur.

Doch, zooals ik reeds in den aanvang zeide, er is dit voorjaar in Den Haag nieuw leven gekomen, de Hagenaars zijn dichter bij de natuur gebracht. Het wisselvallige oorlogsgeweld laat zuinigheid geboren worden; wie is zeker van zijn bezit, wie berekent niet de kans, dat Nederland nog in den wereldstrijd kan betrokken worden, wie is niet angstig, dat de Russische coupons, of andere waarden, over een maand, over een jaar desnoods, niet meer worden uitbetaald?

Meneer en mevrouw Van Duivezaende bezuinigen dus, gelijk welhaast iedereen bezuinigt: bezuiniging is mode in een stad, die iedere nieuwe rage met wellust smarmt. Herman komt niet meer voor in de Javastraat 36, evenals het aantal dinertjes, door de familie Van Duivezaende in den afgelopen winter gegeven, tot welhaast de helft beperkt is. Er zijn in 's-Gravenhage veel families Duivezaende; met den handel in oorlogscontrabande zijn alleen Amsterdammers en Rotterdammers rijk geworden: de Haagschen en Hagenaars spiegelen zich aan de ministers Cort van der Linden en Treub — dus spiegelen ze zich zacht!

Al die families Duivezaende hebben de nette livrei, de heele handschonen, de schitterende victoria, de dikke gummibanden, de verzorgde bruine paerden vaarwel gezegd, omdat bezuiniging thans goed staat. Ook het Hof bezuinigt: bij de dejueners en diners dient men daar één gang minder. Zouden dan de Van Duivezaende's bezuiniging niet als bon ton, als dernier cri, omhelzen?

Maar aan den voorjaarlijkschen uittocht was niet te ontkomen,

HET VELUWSCHE LANDSCHAP. SCHAPEN AAN HET MEER.

men dient toch te zien hoe het er buiten uitziet, of er reeds botte struiken, uitlopende twijgjes zijn te aanschouwen.

Zoo is men, zonder het te willen feitelijk, zonder afspraak, heelemaal ongemerkt, tot het gebruik van eigen beenen teruggekeerd. Sport is nu wel niet meer zóó bon ton als tien, twintig jaar geleden, toen nog niet *letterlijk iedereen* aan sport deed, maar wandelsport heeft de bekoring van het ongemeene, sedert iedere werkman, iedere kruideniersjongen en iedere slagersgezel een rijwiel bezit, sedert — ten overvloede — iedere jongere gunsteling van de fortuin op een motorrijwiel davert, iedere oudere aan Vrouwe Fortuna welgevallige in een auto raast.

En men doet verbaasd elkaar op Zorgvliet, in de Scheveningsche Boschjes, in de buurt van Scheveningen, bij het Haagsche Bosch te ontmoeten: „Nee, maar Mevrouw, u ook aan het wandelen?” „Och, ziet u, in deze tijden nietwaar?” „Ja zeker, mevrouw, ik begrijp het best!” „Ja nietwaar, en bovendien mijn dokter — u weet wel dr. Overman, een allercharmantst medicus — heeft mij „footing” aangeraden.”

Dát woord redt alles: footing! Wie zou daarvoor niet zwichten?

Zoo is, dank zij de oorlogsnarigheid, dank zij de bezuiniging, dank zij footing, in deze wordende lente van het jaar 1915, in de omgeving van 's-Gravenhage, Wassenaar en Scheveningen „buiten” vernieuwd!

HAGANUS.

UIT DE BOHEEMSCHE SAGENGESCHIEDENIS.

HERTOG PŘEMYSL.

MEN krijgt bij de geschiedenis van Boheme eerst vasten grond onder de voeten, als de Karolingers in dit land doordringen en na hun oorlogen tegen de Wilten en de Avaren ook daar hun machten laten gelden.

Vóór dit tijdstip hangt een sluier over de gebeurtenissen, die in deze streken plaats hebben gevonden en het is zeer moeilijk, uit de talrijke sagen, die men te hooren krijgt een scheiding te maken tusschen datgene wat pure fantasie is en dat wat een historischen achtergrond heeft.

Een van de meest bekende mythische figuren is dan Přemysl, naar wien de in onze dagen veel besproken stad genoemd is. Deze Přemysl is wel op eigenaardige wijze landheer van Boheme geworden. We moeten, om dit goed te overzien, eerst nog een stapje in de geschiedenis terug.

We hooren namelijk van twee oer-oude vorsten, die over Boheme zouden geregeerd hebben, van Cech en Krok. Deze laatste zou zijn verblijf gehad hebben op de burcht Wyšehrade. Van hier uit regeerde hij dan over het grootste gedeelte van Boheme. Hij muntte uit in wijsheid en rechtvaardigheid en ieder, die onderdrukt werd, kon bij hem raad en troost vinden. Van hem staat vermeld dat hij de stichter was van Krakow. Deze Krok nu liet bij zijn dood geen mannelijke erfenamen na, en zijn drie dochters Kaša, Teta en Libuša, of, zooals ze in het Oud Boheemsch heeten Kasi, Teta en Lubuša, deelden de heerschappij. Deze meisjes waren buitengewoon begaafd. Kaša bezat een groote kennis van de krachten der natuur; zij stond bekend als een zeer vaardige kruidenbereidster, men hield haar voor een toovenares en haar grafheuvel aan de oevers van de Mies was langen tijd een gewijde plaats voor het Boheemsche volk. Teta was de priesteres, zij leerde het volk de godheden beter kennen, die het tot dusver in onwetendheid aanbeden had en ook haar eerde men lang na haar dood. Aan de oevers van diezelfde rivier de Mies staat nog heden een burcht, die den naam Tetin draagt. Maar het meeste vertrouwen stelde het volk in de derde dochter van Krok en deze voerde dan ook de eigenlijke heerschappij. In den vaderlijken burcht Wyšehrade kwamen evenals in haar vaders tijd allen te samen, die recht zochten en Libuša sprak recht op een wijze, die algemeene bewondering afdwong. Maar nu gebeurde het eens, dat zij een rechtszaak te beslissen had in een geding, dat twee machtige edelen,

ZANGLIJSTER IN 'T BAD.

beide uit het geslacht Klen, met elkaar voerden. En of het nu kwam, dat bij deze gelegenheid haar oordeelskracht te kort schoot of dat andere omstandigheden in het midden traden, dit is zeker, dat na het geding beide edelen Libuša openlijk bespotten en haar de gehoorzaamheid opzegden. Libuša voelde zich door deze bejegening gekrenkt en verzocht daarom het volk van Boheme een hertog te kiezen. Maar zoo groot was de toegenegeheid van hare onderdanen, dat zij Libuša vroegen, zelf die keus te willen doen. Deze man zou dan als haar echtgenoot en als hertog erkend worden. Libuša's oog viel op Přemysl, heer van Stadic, en zij zond boden naar hem, om hem haar hand aan te bieden. Deze boden troffen hem, terwijl hij bezig was zijn akkers te bebouwen. Deze gronden dragen nog heden ten dage den naam van Koningsveld. Hij stemde toe, besteeg het ros, dat Libuša haar boden had meegegeven en reed met deze naar Wyšehrade.

Deze Přemysl — en we herhalen hier nog eens onze opmerking, dat het bij zijn geschiedenis zeer lastig vast te stellen is, waar de sage ophoudt en waar de historie begint, — deze Přemysl nu is de stamvader van een geslacht, dat tot 1306 over Boheme geregeerd heeft. Van hem dagteekent de geheele wetgeving in Boheme, daar hij het was, die het tot dusver geldende gewoonterecht een zekere codificatie gaf. En in dezen arbeid werd hij krachtig gesteund door zijn echtgenoot. Vol dankbaarheid erkent dit ook een oude kroniek van Boheme. „Hij” (Přemysl) staat hier opgeteekend, „hij gaf te samen met zijn vrouw alle wetten, die in dit land gelden.” *Omnia jura, quibus haec terra utitur et regitur, solus cum sola Libuša.* Beide gingen ook voort, het land te versterken door burchten aan te leggen. En toen bij het bouwen van een dezer een arbeider vroeg, waarom hier eigenlijk een burcht noodig was, kreeg hij van Libuša ten antwoord dat deze op den bergrug Hradschin gebouwde sterkte te beschouwen was als de drempel van een groote stad, die hier gesticht zou worden. Aan dit woord (prag = drempel) zou dan de hoofdstad van Boheme haar naam ontleend hebben. De goede verstandhouding tusschen Libuša en haar echtgenoot werd door niets verstoord. Eerst na den dood van de vorstin brak er onenigheid in het rijk uit. Want ook toen bleef Přemysl zich als landheer beschouwen. Hiertegen nu kwam een vriendin van Libuša in verzet. En achter deze vriendin, Wlasta geheeten, schaarden zich talrijke anderen. Deze oorlog tusschen Přemysl en de zijnen aan den eenen kant, en Wlasta en de haren aan den anderen, staat bekend als Meisjesoorlog. Deze eindigde in het voordeel van Přemysl, die het versterkte kasteel van Wlasta, Djewin, dat zij tegenover Wyšehrade gebouwd had, innam.

Dit is het laatste feit, dat wij uit de geschiedenis van Přemysl vernemen. Kort daarop schijnt hij gestorven te zijn, een gebeurtenis, die wij ongeveer in het eerste deel der 8ste eeuw stellen moeten.

S. V. PRAAG.

ODIN'S GOLVENRIT.

(Vrij naar Aloys Schreiber).

Meester Olaf, de smid op Helgoland,
Verlaat het aanbeeld rond middernacht.
Woest buldert de wind langs 't lage strand;
Daar meldt zich — zoowaar! — een klant nog, met kracht:

„Sta op!... Sta op; besla vlug mijn dier.
Ik moet nog ver en de dag breekt aan!”
Meester Olaf opent de deur een kier
En een statige krijgsfiguur ziet hij staan.

Zwart is zijn harnas, zijn helm en schild;
Hem ter zijde slingert een machtig zwaard.
Zijn klepper steigert en bijt in het wild
En klauwt tot gruis de klompen aard.

„Vanwaar zoo laat? Waarheen zoo snel?”
„Te Norderney dronk ik den avondwijn.
Mijn hengst loopt hard; versta mij wel:
Vóór zonsopgang moet ik in Noorwegen zijn!”

„Waart gij gevleugeld, geloofde ik het graag”...
„Mijn strijdros is rapper dan de wind!
Doch zie: ginds, in 't oosten, gloort het vaag;
Dus haal uw gereedschap en werk gezwind!”

Meester Olaf neemt een ijzer ter hand;
Het is te klein...: Vanzelf zet het uit!
En, wyl 't zich hecht aan der hoornzool rand,
Breekt het angstzweet den meester hoefsmid uit....

De ruiter zit op met bliksemend zwaard:
„Nu, Meester Olaf, goeden dag!
Uitstekend besloegt gij Odin's paard;
Thans spoed ik mij verder, ten bloedigen slag!”

De moorkop vliegt voort over land en orkaan;
Om Odin's hoofd kringt noorderlicht
Twaalf valken jagen achter hem aan, —
Maar man en paard zijn uit 't gezicht.

KO VERHAAR

LIJSTERZANG.

EEN heelen winter hebben we lijsters in den tuin gehad, maar van hun geluid bemerkte je haast nooit iets. Alleen wanneer de merel 's avonds zijn slaappleats opzocht, ging dat met een luidruchtig gegier gepaard, doch tot begin Maart was dat ook nagenoeg alles.

Maar nu ik dit schrijf, in de laatste week vóór April, nu is de lucht vol lijsterzang, vol blijde luidruchtigheid van merels en zanglijsters, en ook de rest van 't vogelorkest, de stemmen van vink, winterkoning, heggemus, geelgors en van enkele andere, maakt zich van dag tot dag meer merkbaar.

In de eerste dagen van Lentemaand zit ik zoo te zeggen op den loer naar den eersten vogelzang, en 't is na de zanglijster — die al 'n maand vroeger is begonnen — steeds de zwarte merel, de gieteling, die met zijn rustig koraalgeluid den voorjaarsmorgen en -avond tot echten lentetijd stempelt.

Die merels zingen het ijverigst in den vroegen morgenstond en op den laten namiddag. Het zal den meesten mijner lezers wel 't best convenieeren hem 's middags te gaan beluisteren; trouwens binnenkort, met het lengender dagen, zingt hij aldra den heelen dag, van 't eerste ochtendkrieken tot zonsondergang, haast zonder ophouden.

In den regel zingt de merel langer achtereen dan de zanglijster, en ge kunt die twee ook nog op andere manieren gemakkelijk van elkander kennen. Is de zanglijster spontaan en frisch in zijn voordracht, de merel zingt met lange, duidelijke en kalme accoorden op rustige, waardige wijze. 't Zou met iluit- of kerkorgelmuziek kunnen vergeleken worden, terwijl het lied van den zanglijster ongebonden over veld en bosch en beemd schalt, en een half uur in 't rond door zijn expansief geluid wordt gehoord. Duidelijk en gearticuleerd zegt hij elken toon, en daarom kunt ge in ieder vogelboek de woorden vinden, die de zanglijster zou spreken, en die inderdaad een uitstekend middel blijken om den wetensbegeerigen adspirant-vogelliefhebber op 't goede spoor te brengen. „David David David” of „Frederiek Frederiek Frederiek” juicht de vogel met de gevlekte borst en ge kunt er u tegenwoordig overal van overtuigen, dat hij inderdaad deze en dergelijke lettergrepen met meer of minder samenhang duidelijk uitspreekt! Let er maar eens op. 't Zou dwaasheid zijn te beweren, dat dit alles was hetgeen op zijn programma staat vermeld. Neen, de motieven van hem, zoowel als van zijn zwarten neef zijn zeer gevarieerd, en vooral tegen April behooren beiden tot de meest fanatieke zangers van ons land.

De Engelsche onderzoeker Charles Witchel, die veel aan vogels doet, teekende van den merel 'n kleine honderd variaties in den zang op. Ge moet er meteen eens acht op slaan, of de Amerikaan Burroughs gelijk heeft, die op 'n reis door Europa de zanglijsters-taal aldus karakteriseerde: „kiss her, kiss her; do it, do it; be quick, be quick; stick her to it, stick her to it; that was neat, that was neat; that wil do!” 't Is zeker niet noodig, dit voor u te vertalen.

In alle Engelsche en Duitsche vogelboeken vindt men dergelijke poëtische uitingen, soms flauw, soms ook wel aardig bedacht. Wij Hollanders zijn hierin nog al nuchter. Daarom geef ik u hieronder tot slot een uitknipseltje, dat ik in een onzer dagbladen vond en dat blijk geeft van een goede waarneming.

Het vragenspel, dat de inzender tusschen de Maartsche buien door, van twee zanglijsters afuisterde, is zoo:

Eerste lijster: „Hoe ou-oud, hoe ou-oud, hoe ou-oud?”

Tweede lijster: „Dix huit, dix huit, dix huit!”

Eerste lijster (lager): „Fourty six, fourty six, fourty six!”

Tweede lijster (hoog): „Ben je gek, ben je gek, ben je gek.”

Een ekster, die het blijkbaar ook hoorde, vloeg Mephi-schaterlachend heen!

Wie uwer verrijkt onze lijstervocabulaire ook eens met een voorbeeld van eigen vinding?

't Is nu een goede tijd, deze zangers af te luisteren.

Eind Maart 1915.

A. B. WIGMAN.

ZIJN LAATSTE BUIT.

DICHT tegen den wal gedrukt, in de schaduw van eene omvangrijke lischplant, verscholen tusschen de stengels van eene waterlelie, loerde de dood.

Met wreede gevoellooze oogen blikte de snoek, de schrik van zijne omgeving, voor zich heen. Vraatzucht en onverzagbaarheid spreekt uit zijn geheele wezen. In zijn vast op elkander sluitende kaken schulde groote kracht en de naarbinnen staande tanden getuigen van vasthoudendheid en scherpte. De donkere, breede rug en de lichter olijkleurige buik waren getijgerd met diepere tinten en de krachtige staart liep uit in de gaffelvormige, diep ingesneden staartvin.

Schnabel. sc.

foto K. Teppe.

JONGE ZANGLIJSTER.

Ook de buikvinnen hadden zich tot machtige waterverplaatsers ontwikkeld en de platte schedel van den wreeden kop welfde zich als een luifel over de starblikkende oogen.

Bewegingloos, als een levenloos voorwerp, stond de snoek hier reeds uren en loerde op buit.

Eene lichte siddering trilt nu en dan over den gladden rug, eene nauw zichtbare beweging is waar te nemen in de doorschijnende vinnen. Het is de honger, die hem plaagt, de vijand, die hem pijnigt, de pijn, die schrijnend door het lichaam waart, die in hem kramp en kruipt en het wreede oog steeds begeeriger doet uitkijken naar prooi.

Over het watervlak trilt eene lichte beroering.

Meer en meer komt de deining nader en dan verschijnt een moederend met hare kuikens, die, eenige uren oud, zich angstig om haar scharen. Als zachte donsdoorden schommelen de kleine figuurtjes op en neder, rekken nu en dan het teere halsje uit om een vliegje te snappen. om zich — wanneer zij daardoor een weinig zijn afgedwaald — onder angstig piepen naar moeder te spoeden.

Steeds na'er komen zij de plek, waar de vijand wacht; onbewust van het groote gevaar, waarin zij verkeerden, spelevaren zij op het watervlak, waarin de goudene zon lachend haar aangezicht weerspiegelt.

Ook de moederend, anders zoo waakzaam, vermoedt geen gevaar en aanschouwt vol moederliefde het spel harer kinderen.

Fel en vraatzuchtig flikkeren de oogen van den roover; gelijk een tijger loerend op buit de staart in lichte zwaaiing heen en weer beweegt, zoo slaat de snoek de krachtige staartvin zachtkens door het water. Nog een oogenblik moet hij zijn bijna niet in te houden verlangen beteugelen, nog is hij genoodzaakt den pijnlijken, stekenden honger te verduren, nog een oogwenk de vraatzucht terug te dringen die hem tot den aanval maant.

Eene haast onzichtbare beweging der staartvin doet hem een eindje vooruitgaan en juist als de moederend den vijand ziet en door angstig gekwaak hare kinderen tot zich roept, doet een krachtige slag in hevige beroering het gladde watervlak breken en wordt een der jonge eendjes aan het oranjekleurige pootje naar beneden getrokken.

Radeloos duikt de moeder onder water om haar vijand het jong te ontrukken. Met krachtige vleugelslagen doet zij het water hoog opspatten, zoodat de overige jongen vol angst zich onder den wal verbergen.

Haar kind krijgt ze echter niet terug. Dicht tegen den kant, onder de omvangrijke lischplant, houdt de snoek zijn maal en slikt met welgevallen zijn prooi langzaam in, om kort daarop het loerend, koude oog weder op nieuwen buit te richten.

Zachtkens en onmerkbaar dalen de schaduwen van den nacht over bosch en veld. Uit het water rijzen witte geesten op en verspreiden zich over de glooiingen en hellingen van het omliggende landschap.

Als een blanke sluier dekken zij het watervlak en bezweren daarmede elke beroering, zoodat het als sluimerend, beweegloos nederligt.

De sluwe roover slaapt echter niet, want door het donkere water dringt het fel loerend oog van den snoek, turend naar prooi.

In diepe rust ligt de natuur, krachten verzameland voor den nieuwen levensdag, waarop zij in al haar schittering zal pronken.

In de verte klinkt de blaffende stem van den rooden, sluw gast, die even wreed en bloeddorstig als de snoek zijne prooi bij het nachtelijk duister tracht te besluipen.

Door de diepe duisternis, onder de dicht gekoepelde boomen, zweeft, met onhoorbaren vleugelslag, nog een, die op roof uit is. Het is de zoozeer gevreesde nachtuil.

En nog meer donkere geesten vliegen af en aan. Het zijn de geitenmelkers, die met wijdgeopenden bek op insecten jagen, en daartusschen fladderen weder in zwenkende, grillige vlucht de vlermuizen, die onder piepend gesnerp als eene huivering door de donkere waren.

Een kreet verscheurt de nachtelijke stilte. Wederom maakt de snoek eene prooi. De worsteling, die volgt, doet de droppels hoog opspatten en stuwt het deinende water tegen den oever.

Als in lange golving de kringen eindelijk vervloeien, is de strijd gestreden en hangt de waterrat stervend tusschen de sterke kaken van den gestreepten duivel. Slechts eenige schrammen onder het oog van den snoek getuigen van den weerstand, die geboden werd.

Wederom is uit de purperen pracht de zon geboren.

Hare gouden golven over het aardrijk klaterend, doet zij alles ontwaken en met kelen vol zang verkondigen de vogels de grootheid der schepping.

Ook de stomme, minder begaafde wezens der natuur trachten op hunne wijze hun vreugde te kennen te geven.

Als stoeiend en joelend flitsen als bliksemschichtjes de witvisschen met hun zilveren schubbenkleed door het heldere water en brengen in onophoudelijke kringeling het effen watervlak in beroering.

Nu eens springt er een overmoedig boven het water uit en houdt dan in paarlemoeren tinteling de zonnestraal een oogwenk gevangen; dan weer zwemt een ander met sierlijke zwenking aan de oppervlakte en laat den donkerblauw gemarmerden rug zien. Eensklaps houdt het waterspel op. Verschrikt stuift de bende levensmakers uit elkander, want hun vijand nadert.

Langzaam en loom, als onmachtig tot sneller handeling, komt de snoek nader. Met korte, krachtige rukjes der staart- en buikvinnen stuwt hij het lange, lenige lijf vooruit en blijft bewegingloos staan, waar de visschen hun dartel spel speelden.

Hier wacht hij geduldig, wel wetend, dat zij uit nieuwsgierigheid gedrongen, terug zullen komen.

En als eindelijk het spel weder begint, werpt hij zich met één krachtigen vinnenzwaai tusschen de geen kwaad vermoedende witvisschen en tracht er een tusschen de scherpe tanden te grijpen. Ditmaal mislukt echter zijn aanval en nu volgt een verwoede jacht op een der visschen, die niet zoo snel als de anderen heeft kunnen weg komen. Snel als de bliksem schiet de snoek vooruit, doch zijne prooi, niet minder zwemvaardig, tracht door vlugge zwenkingen de doodaanbrengende kaken te ontwijken.

Tusschen en door de ranken der waterlelies gaat de jacht en zelfs ontkomt de witvisch door een sprong boven water eenmaal den doodelijken greep. In doodsangst voortgedreven schiet het slachtoffer een duiker in en redt zich daarna ternauwernood over een zandbank, waar de ondiepe waterstand den snoek dwingt zijne prooi op te geven.

Teleurgesteld door deze mislukking neemt de roover zijne oude plaats weder in en kijkt naar de stekelbaarsjes, die verre van bang te zijn, dicht in zijne nabijheid met schokkende zetjes rondzwemmen. Zij kennen de kracht van hunne stekels en weten, dat geen enkele roofvisch het wagen zal, hen aan te vallen.

Daarom ook heeft het stekelbaarsje tusschen de vezels van de lischplant — de schuilplaats van den snoek — zijn bivouak durven opslaan. Sedert langen tijd echter voelt deze den haat in zich groeien voor dit nietige roofvischje, dat hem durft naderen, zonder angst te toonen. Wanneer het stekelbaarsje pralend en pronkend den blauwen rug en het roode buikje door de morgenzon laat beparelen en omgeven is met regenboogjes van zonnentinteling en daarbij dan de scherpe stekeltjes tergend uitzet, dan haat de snoek dit pedante kleine wezentje.

De herfst is gekomen; de bladeren der boomen druilen zacht op den bemosten bodem van 't woud en vallen ook op 't water, waar zij eenigen tijd als kleurige eilandjes rondrijven om dan naar de diepte te zinken en de modderlaag nog dikker te maken. De winterslapers kruipen in den modder en zeggen het leven tijdelijk vaarwel.

Steeds moeilijker wordt 't nu voor den snoek om in zijn onderhoud te voorzien. De kikvorschen zijn verdwenen, de witvisschen te schuw geworden, en de salamanders slapen reeds lang. Alleen het stekelbaarsje, zijn vijand, leeft nog naast hem. Wel heeft het de lentetooi afgelegd en pronkt het niet meer met 't blauw en rood van rug en buik, doch de nijldige stekeltjes zet 't nu en dan uitdagend uit, als wilde het daarmee den hongerigen snoek tergen.

O, hoe steekt de honger, hoe kruipt hij schrijnend door zijn ingewand, hoe snel verteert het schaarsche, lichte voedsel, dat hij kan bemachtigen! Steeds scherper, steeds vraatzuchtiger loert het koude oog onder den welvenden hersenpan uit.

Onrustig trekt de snoek heen en weder, maar steeds te vergeefs. Zijn vijand is echter gelukkiger geweest, heeft een dikke dauw-worm bemachtigd en heeft reeds een stuk ervan ingeslikt, zoodat het andere eind kronkelend uit den wijd geopenden bek hangt.

Hier is het zoo begeerde voedsel en niet denkend aan 't gevaar, schiet de snoek vooruit en stekelbaarsje en worm verdwijnen met een enkelen hap naar binnen.

Maar reeds gebruikt het slachtoffer zijn machtig wapen, zet de scherpe stekels uit en blijft daarmee onverwrikbaar in de keel van den snoek zitten.

Radeloos van benauwdheid en pijn krimpt de snoek ineen, schiet dan vooruit, slaat met den krachtigen staart heen en weder,

duikt nu eens diep in den modder, om dan weder, met de gestreepte zijden en buik boven, aan de oppervlakte te komen, doch hij kan zich niet ontdoen van dit steeds dieper indringende wapen.

Ten doode opgeschreven zijn snoek en stekelbaarsje en als, na een strengen winter, de komende lente het ijs in de gracht doet smelten en de visschen uit hun winterslaap ontwaken, zijn deze niet meer beangst voor het lijk van den wreeden, fellen roover, die met wijd opengesperde kieuwen in een ijsklomp gevangen, nog eenigen tijd rondrijft, totdat ten laatste ook dit schrikbeeld verdwijnt en niets meer herinnert aan de strooptochten van hem, die het slachtoffer werd van zijn onverzagbare vraatzucht.

H. E. KUYLMAN.

TENTOONSTELLINGS-SERINGEN.

IN het nummer van 21 Maart 1914 van „Buiten” hadden wij gelegenheid een afbeelding te geven van een tros Seringen, zooals die door een Amsterdamsch bloemenhandelaar op een keuring van de Nederl. Maatsch. voor Tuinbouw en Plantkunde was ingezonden.

Dit was inderdaad een prachtige tros, het was er een zoolamen ze tegenwoordig in onze grootere bloemenwinkels ziet aangeboden.

Wij hadden toen gelegenheid er op te wijzen, dat het vooral de Aalsmeersche kweekers zijn, die zich in het bijzonder op de kultuur van deze bloemen toeleggen en die ze tegenwoordig in zeer groote hoeveelheden naar het buitenland verzenden.

Om dit echter te kunnen doen, moeten deze bloemen daar bekend worden en er een goeden naam verkrijgen en om hiertoe te geraken, worden er groote collectieve bloemeninzendingen op buitenlandsche tentoonstellingen gedaan.

De organisatie hiervan berust in handen van den Nederlandschen Tuinbouwraad, die het mooiste op dit gebied weet bijeen te brengen en de rangschikking ervan aan alleszins bekwame handen toevertrouwt, zoodat de bezoekers een beeld krijgen van wat ons land produceeren kan. Op den weg van de verschillende kweekers ligt het dan om tegelijkertijd reclame voor hun zaken te maken, iets wat hun best toevertrouwd is.

Het spreekt wel van zelf, dat in dergelijke collectieve inzendingen zich de mooiste bloemen bevinden, die te verkrijgen zijn en het is werkelijk geen kleinigheid om op een bepaald tijdstip zulke mooie exemplaren te bezitten. Toch zijn onze bloemisten er tot nu toe uitstekend in geslaagd, wat men heeft kunnen zien op de afbeeldingen, die wij in dit blad van enkele dezer

tentoonstellingen konden geven en welke bloemen daar worden uitgesteld, kan men zien op de bijgaande afbeelding, genomen op de verleden jaar April te Gent gehouden „Floralies”.

Met zulke bloemen werd nu ook den 26sten Mei l.l. te St. Petersburg weder uitgekomen, teneinde er in Rusland een geregelde markt voor te vinden.

De hiervoor bestemde struiken bevonden zich sinds eenigen tijd in de koelpakhuizen, teneinde ze terug te houden, want deed men dit niet, dan zouden zij uitgebloeid zijn, voor dat de tijd van inzenden daar was. Dit terughouden en dan zorgen, dat de bloemen juist op den goeden datum op haar fraaist zijn, is een groote kunst, die in dit geval nog verhoogd werd door het bezwaar van de langdurige reis. Toch maakten onze kweekers ook in Rusland's hoofdstad weer een goed figuur. E. TH. W.

ITALIA IRREDENTA.

WAT in dezen oorlog naast al het gruwelijke naar voren komt, dat is het verlangen van volkerengroepen, die leven onder de heerschappij van een vreemd ras of volk, naar vereeniging met het rijk, welks bewoners dezelfde nationaliteit, vooral dezelfde taal hebben als zij. Een groot aantal Elsassers en Lotharingers ziet verlangend uit naar het oogenblik waarop zij weer in de Fransche republiek zullen worden opgenomen, de Denen in Sleeswijk-Holstein willen terug onder het bestuur van het vroegere vaderland; in de Polen herleeft de hoop, het in drieën gesplitste Poolsche Rijk te

Foto Van Kreveld

SERINGENTAKKEN „MARIE LEGRAY”.

zien herrijzen, en de Serviërs in Bosnië, Herzegowina en Kroatië wenschen onder Servisch bewind te staan.

Geen wonder, dat de Italianen, die onder Oostenrijksch bestuur leven, er naar haken, vereenigd te worden met de bewoners van het Appenijsche schiereiland, die dat verlangen beantwoorden met hunne leuze „Italië voor de Italianen”.

Want de streken, waar de donkerrooige en zwartlokkige erfgenamen van het eens zoo machtige Romeinsche rijk wonen, die onder Italaansche bewind staan, worden evenzeer als tot Italië niet behoorend beschouwd, en de vreemde heerschappij, daarover uitgeoefend, wordt slechts als een tijdelijke onrechtvaardige aangemerkt, waaraan ieder rechtgeaard Italiaan het zich tot plicht rekent zoo snel mogelijk een einde te maken.

Eeuwenlang werden de Italianen door vreemde, waaronder vooral Duitsche, vorsten geregeerd.

De Habsburgers met name waren er oppermachtig en ont namen den Italianen groote stukken grondgebied.

Het eerst begon het met Zuid-Tirol of Trente, dat door Maximiliaan I der Venetiaansche republiek ontrukkt werd.

Tirol bood den Duitschen keizers een prachtigen doortochts-weg naar Italië, maar daar het bergland Trente een niet geringe hinderpaal vormde op hun tochten naar de Povlakten en zuidelijker, werden de grenzen van Tirol uitgezet tot aan de Trentiner Alpen en den Monte Baldo.

Toen de drang naar onafhankelijkheid steeds meer ontwaakte, Garibaldi met zijn vrijsharen, Cavour met zijn staatsmansbeleid, en Victor Emanuel II, toen nog Koning van Sardinië, naar een vereenigd Italiaansch rijk streefden, ondersteund door Napoleon III en de Franschen, kromp de macht der Habsburgers in Noord-Italië meer en meer in, en werden zij naar hun Oostenrijksche erflanden teruggedrongen.

De slag bij Königgrätz vernietigde het overwicht der Habsburgsche regering in de Duitsche landen, doch tegelijkertijd boette de Donaumonarchie een groot gedeelte van haar Italiaansche bezittingen in, Venetië en het omliggende gebied ging voor haar verloren. „Italië vrij tot aan de Adriatische Zee”, aan dien wensch was voldaan.

Doch Trentino, waar Garibaldi langs het Gardameer reeds binnengedrongen was, en waar Medici van het Oosten uit de Oostenrijkers tot aan Trente terugdrong, moest door de Italianen prijsgegeven worden, nadat Bismarck reeds een vredes-overeenkomst met Oostenrijk had aangegaan; hij verklaarde, wel voor Venetië maar niet voor Trentino in de bres te willen springen; Napoleon III werd tot toegeven aangemaand, en de Oostenrijkers gaven blijk, al hun krachten tegen Italië te zullen keeren, nadat zij die tegen Pruisen niet meer behoeften aan te wenden.

De Italianen morden en mokten, maar moesten zich in het onvermijdelijke schikken.

De opname in het bondgenootschap met Oostenrijk en Duitschland bracht geen verwezenlijking van de wenschen ten opzichte der Italiaansche streken onder Oostenrijksch bewind. In tegendeel, de Oostenrijkers gingen voort den Italianen de rechten te onthouden, die hen tot gelijke staatsburgers met de andere Oostenrijksche onderdanen zouden maken, en kwetsten meermalen hun rasgevoelens.

Steeds luider gingen er stemmen op onder de Italianen, op wie de Oostenrijksche overheersching drukte, om zich daaraan te ontrukken, en steeds meer vonden die weerklank bij de „bondgenooten” op het Appenijsche schiereiland.

En nu de Italianen zich sterk voelen tegenover de Donau-monarchie, die reeds zulke gevoelige klappen kreeg van de Russen, verlangen zij dat hun stam- en rasgenooten van het Oostenrijksche juk ontheven zullen worden.

Oostenrijk zal die noode van hun staatsburgerschap willen ontslaan, en waarschijnlijk alleen maar Trente willen afstaan, waar een 300.000 Italianen wonen.

Doch Italië wil meer, en wenscht nu ook alle Italianen te „bevrijden”, ook die tusschen Triest en Pola, en het zal er misschien wel een oorlog voor over hebben, indien zijn wenschen langs diplomatieken weg niet vervuld mochten worden.

Indien het tot een strijd komt, zullen de Italianen door hun broeders die aan de andere zijde van de grens wonen, met gejuich worden begroet, als zij, over de Trentiner Alpen en den Monte Baldo aan het Gardameer, waarvan nog een gedeelte van 55 K.M. lang, Oostenrijksch bezit is, en over de andere grensgebergten, hun het Italiaansche staatsburgerschap komen brengen.

Nóg heeft Italië zich buiten den wereldoorlog gehouden. Wat buiten de komende dagen dit mooie stukje aarde brengen?

G. WIJGMANS.

ITALIA IRREDENTA. DE PONALEWEG LANGS HET GARDAMEER, WELKE NAAR HET BIJ DE GRENS VAN TRENTE LIGGENDE RIVA LEIDT.

HET ZIEN VAN NATUURSCHOON.

HET is niet iedereen gegeven natuurschoon te zien en op te merken. Het oog is niet geschoold, zou een schilder zeggen, en inderdaad is daar veel van waar, ofschoon er stellig nog meer toe behoort dan enkel eenige oefening van het oog. Men zou iemand den geheelen dag op het prachtigste natuurschoon kunnen wijzen, zonder dat daardoor het oog nog geopend werd voor al het heerlijks, dat de natuur ons rondom te zien geeft. Een bekend Engelsch kunstenaar heeft eens gezegd: „De vereenigde bemoeiingen van een knap leeraar en een ijverig leerling hebben nog niet noodzakelijkerwijze tengevolge, dat de laatste een kunstenaar wordt.” En wij zouden ook hier kunnen zeggen: een geestdriftig opmerker van natuurschoon zal aan iemand die voor dergelijke schoonheden niet in 't minst enig oog heeft, bepaald weinig van al dat

ITALIA IRREDENTA. MALCESINE AAN HET GARDAMEER, OP DE GRENS VAN ITALIË EN OOSTENRIJK.

heerlijke, da' hij daar ziet, kunnen bijbrengen. Het is er mee, zooals *Ralph Waldo Trine* dat eens uitdrukte, ongeveer in dezen geest: waar het hart voor openstaat, daar valt het opnemen gemakkelijk, al had deze bekende schrijver daarmee andere dingen op het oog. Of, zooals *Friedrich Ratzel* dat met andere woorden ongeveer aldus formuleert: Wanneer wij nagaan wat er eigenlijk geschiedt bij de eenvoudigste gevallen van het aanschouwen van natuurschoon, dan stooten wij steeds op iets buiten ons, dat in ons het schoonheidsgevoel wekt, door iets in ons te beroeren, dat daarvoor ontvankelijk is. En hij voegt er ter verdere verduidelijking nog aan toe dat kostelijke zinnetje, dat zoo juist weergeeft waar het eigenlijk om te doen is: „Natuurgenot is een tweespraak tusschen de wereld in ons met de wereld, die buiten ons is.” En zoo is het. Wie geen wereld in zich heeft, die daarop reageert, zal ook door de wereld buiten zich niet getroffen kunnen worden, welke wondervolle schoonheden zich daar ook aan zijn oog mogen voordoen.

Tusschen de twee uitersten, zij die er nooit iets voor zullen voelen en zij, bij wie het gevoel voor natuurschoon als 't ware aangeboren is, ligt een gansche schare van natuurbewonderaars, die veel voor de natuur voelen, maar wier oogen in zekeren zin voor het schoone daarin opmerkzaam moeten gemaakt worden; die er wel iets van zien en voelen, maar waarbij het sluimerende gevoel ontwikkeld moet worden, zóó dat het ook voor hen een bron van genot kan opleveren. *Horsley Hinton* heeft het in zijn werk over de kunst in de landschapsfotografie zoo duidelijk gezegd: „Deze eigenschap, het schoone in de natuur te zien, behoeft niet altijd aangeboren te zijn, men kan haar tot op zekeren graad zich ook door studie en oefening eigen maken”. En voor ieder, die daar iets voor voelt, is door oefening veel te bereiken, al brengt men het alleen daardoor niet tot kunstenaar en is daarvoor ook nog heel wat anders noodig. Ieder echter, die eenig gevoel voor natuurschoon bezit, kan zijn eigen innerlijk leven door studie en oefening op dit gebied nog zoo veel rijker en mooier maken. *Limpricht*, de groote mossenkennner, heeft eens gezegd: „men ziet alleen wat men weet”. Dit op het zien van natuurschoon toegepast kunnen wij hier ook gerust zeggen: men zou over het algemeen veel meer van natuurschoon kunnen genieten, wanneer men het schoone zelf beter wist te vinden.

Niemand minder dan *Fritz Loescher*, de te vroeg gestorven kunstfotograaf en fijne criticus, schrijft in zijn „Leitfaden der Landschaftsphotographie” (Verlag „Union” Berlin): „Het is bepaald zonderling hoe blind het niet geschoolde oog tegenover het natuurschoon is. De meeste menschen gaan aan de wondervolle, duizendvoudige wisseling van natuurstemmingen voorbij, zonder er iets voor te voelen. Zij kunnen wel den vurigen gloed van de ondergaande zon van het zachte zilverlicht der maan onderscheiden, maar het fijne wisselende spel van kleuren en tonen ontgaat hen. Het ongeschoolde oog ziet slechts het grove contrast, alle fijnere nuances en overgangen worden niet er door opgemerkt en voor het opmaken van een landschapsbeeld met het oog op de beeldwerking, voor het vaststellen van datgene wat er noodig is voor het weergeven in beeld, is het geheel blind”. „Het is opvallend”, zegt hij verder, „hoe barbaarsch in dit opzicht de smaak zelfs van beschaafden is. Wanneer een leek zich voor een landschap interesseert, dan heeft het meestal betrekking op een onderwerp, dat een kunstenaar niet aantrekt. Het is gewoonlijk het grove contrast, dat aantrekt. Daaruit blijkt, dat er een bepaalde studie en voortdurende oefening van het oog noodig is, om over 't algemeen motieven in de natuur te zien, die geschikt zijn om te kunnen worden weergegeven”.

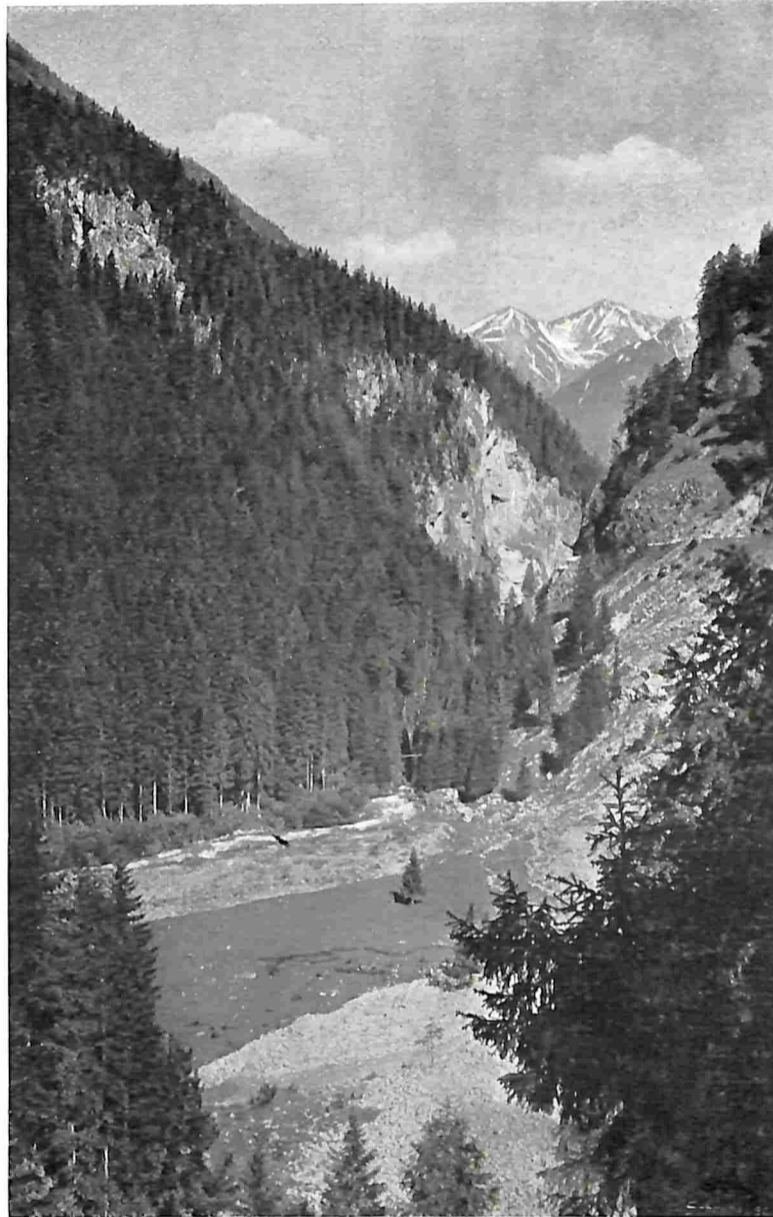
Daarom mag in de eerste plaats studie van bepaalde werken op het gebied van beeldende kunst in 't algemeen een stap in de richting genoemd worden om te komen tot beter inzicht in datgene wat schoon is voor ons oog. Het beschouwen van schilderijen of reproducties er van zal ons wat betreft het motief, compositie en bepaalde voorwaarden zeer veel stof tot nadenken

geven en tot navolging kunnen brengen. Navolgen niet wat betreft de kunstuitvoering zelve, daarvoor moet men kunstenaar zijn, maar wel wat betreft het zoeken van dergelijke motieven in de natuur en het weergeven er van door middel van de fotografie. Want het is juist de fotografie, die ons van zooveel dienst kan zijn bij dit streven; juist om hierbij mooie beelden te verkrijgen, die ons oog bevredigen, gaan wij er steeds meer op letten om mooie motieven uit te zoeken. Op die manier raken wij vertrouwd met al het mooie schoonheidsmateriaal, dat ons aan alle zijden omringt. Het is dan geen maar-raak fotografeeren meer, maar wij zoeken zorgvuldig uit wat een mooi beeld zal kunnen geven. Speurende gaan wij zoo in de natuur rond en als ons iets bizonders treft, zullen wij trachten hiervan een mooie opname te gaan maken, een opname, die niet in de eerste plaats er op berekend is om te schitteren door technisch kunnen, maar vooral om het mooie samenstel van lijnen weer te geven, zooals dat ons oog heeft bekoord. Al zijn het maar eenvoudige motieven, hoe zullen zij ons oog kunnen streelen! Men heeft dikwijls gestreden over de vraag, of fotografie kunst is, dan wel of de fotografie enkel een technisch

kunnen weergeeft, dat met ware kunst niets te maken heeft. Wij willen ons hier niet mengen in dezen strijd, maar laten de beslissing dezer vragen liever aan meer bevoegde zijde over. Toch mogen wij wel zeggen dat het juist door de fotografie is, dat wij steeds weer opnieuw worden gewezen op mooie stukjes natuur.

Veel gemak bij het zoeken naar mooie motieven hebben wij steeds van een klein raampje van opzetpapier, met een opening van ongeveer 4 bij 6 c.M., dat gemakkelijk in een zakboekje geborgen wordt en op die wijze steeds bij de hand is. Beschouwt men door dit raampje wat ons oog bijzonder boeit, dan zal het gemakkelijker vallen te zien of het onderwerp zich leent voor een mooie opname en op welke wijze de verdeling het best te maken is. Eerst wanneer men zich op zoo'n wijze rekenschap heeft gegeven van datgene, wat op de plaat zal moeten komen, zal men na de opname een bevredigend resultaat kunnen verwachten, ook al wordt men in die verwachting nog wel eens dikwijls teleurgesteld. Op soortgelijke wijze gaat ook de kunstenaar rond met zijn speurend oog, in zijn gedachten afzonderend wat niet bij het te maken beeld past, al is hij daarbij minder gebonden dan de fotograaf, die dikwijls af moet zien van een in den grond van de zaak wel mooi beeld, dat echter enkele dingen kan bevatten, die bepaald storend werken. Slechtseen aanhoudende studie in deze richting zal gunstige resultaten kunnen afwerpen. Wie straks, als de natuur zich weer op 't fraaist gaat tooien, in die richting werkt, zal er zich stellig niet over beklagen.

J. J. Hof.

ITALIA IRREDENTA.
OP DE ITALIAANSCH-OOSTENRIJKSCHE GRENSEN.

Vadertje Langbeen.

(Vervolg van blz. 159).

Ik nam dat rampzalige boek gistermiddag met me mee en toen ik bij de verwarmingsinrichting kwam, ging ik er in en vroeg den stoker, of ik even van zijn fornuis gebruik mocht maken. Hij deed heel beleefd het deurtje voor me open en met mijn eigen handen stopte ik de vellen papier erin. Ik had het gevoel alsof ik mijn eigen kind had omgebracht.

Geheel terneergeslagen ging ik naar bed. Ik wanhoopde, of ik het wel ooit tot iets zou brengen en dan had jij toch maar al je geld voor niets uitgegeven. Maar stel je voor! Vanmorgen word ik wakker met een prachtig nieuw schema in mijn hoofd en nu loop ik den heelen dag al over de verschillende karakters na te denken en voel me in den zevenden hemel. Niemand zal me ooit van pessimisme kunnen beschuldigen. Wanneer mijn man en twaalf kinderen bij een aardbeving zouden omkomen, zou ik den volgenden morgen weer in een rooskleurige bui opstaan en probeeren, een ander stel bij elkaar te krijgen.

(Wordt vervolgd).